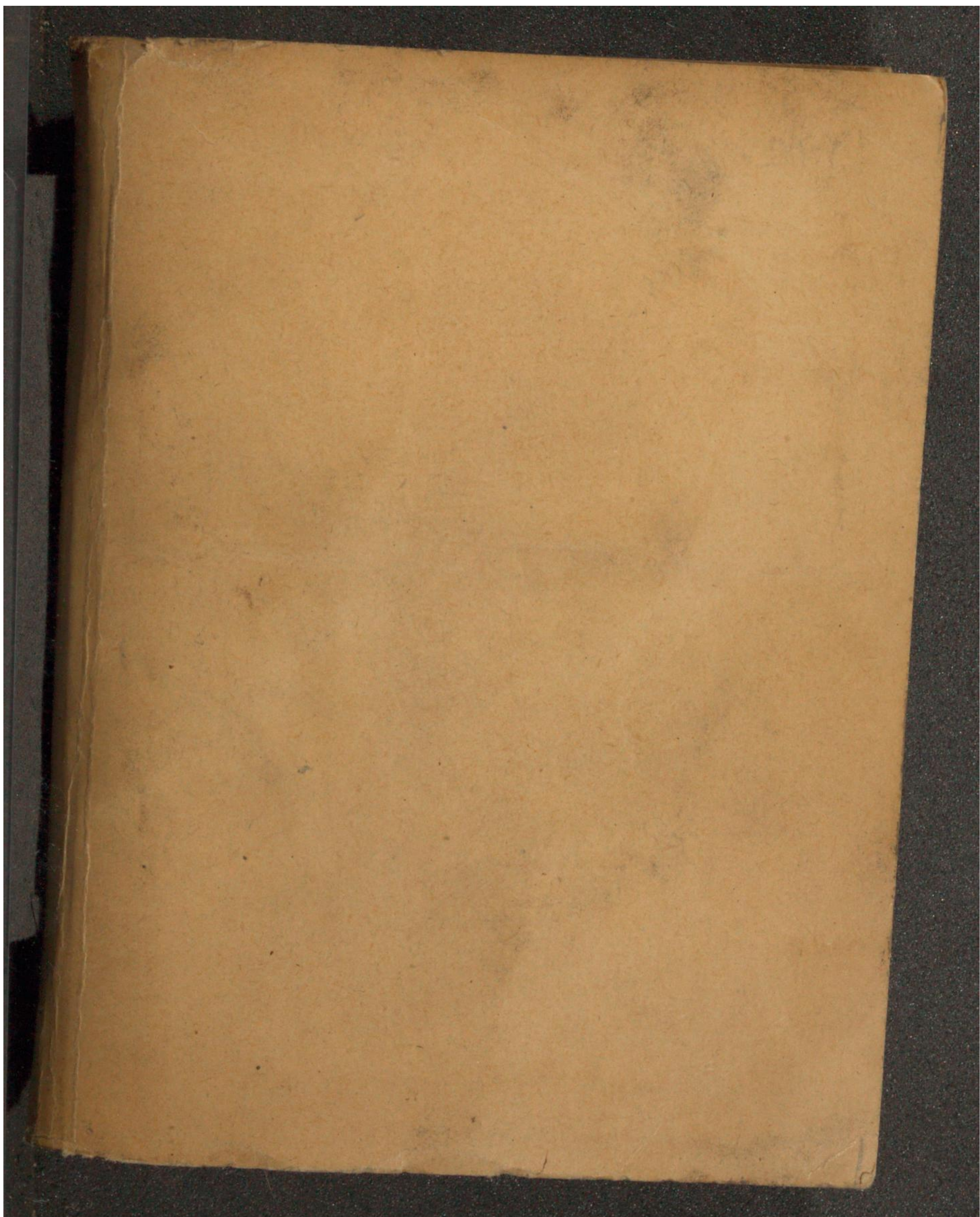
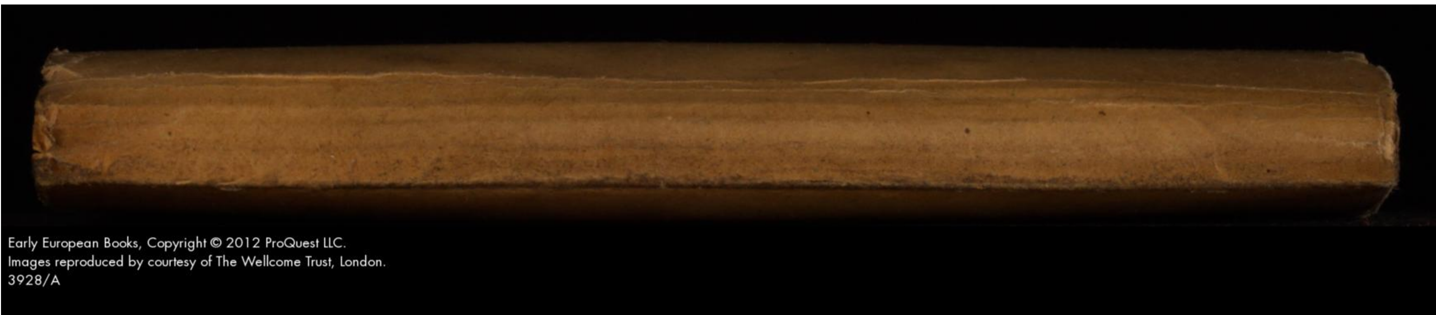

g. ij Macer de viri[bus] herbar[um]

N XV Mac

W. H. Freeman

Arthemesia. Madirwort. motherwort. mugwort.

2. Abrotanu. Southernwood.

1.2 Absinthiu. Wormwood

5 Vrtica. Nettle.

6. Alliu. Garlik.

8. Plantago. Plantane

10.11 Ruta. Ru. herb grace.

13 Apiu. Parsly.

14 Malua: Altea. Mallows

16 Anetu. Dill

18. Betonica. Betony Speedwel.

20 Sauina. Savine

21. Porru. Leek.

23 Camomilla: Anthemi. Camomile. ~~55 Caulis.~~

25 Nepta. Nep

27 Puleiu. Penniroyal

29 Feniculu. ffennel

31 Acidula Sorrel.

33 Portulaca. Purslane

34 Rosa. Rose

35 Liliu. Lilly

37 Saturera. Savory

39. Saluia. Saye

40 Ligusticu. Louage

40.41. Ostrutiu Pellitory of spain

42. Cerifoliu erpither Chervil.

43 Atriplex. Orage. orach.

44. Coriandru. Coriander

45 Nasturtiu. Cresses. nolesm[...]

47 Eruca. Rocket

48 Papauer. Popy

51 Cepa. Onion

52. Buglossa. Lingua bovis. Buglos

52 Sinapi. mustard seed. oxtongue

55 Caulis. Brassica. Colewort

57. Pastinaca. Parsnip. carrot

58 Origanu: wilde marjoram or..

61 Serpillu. wild betony.

62 Viola. a violet.

64 Aristologia. Hart wort

66 Marrubiu here hound.

67 Iri. Rocket gotte or re: gallat

68 Enula. Ellecampane

69. Ysopu Hysope

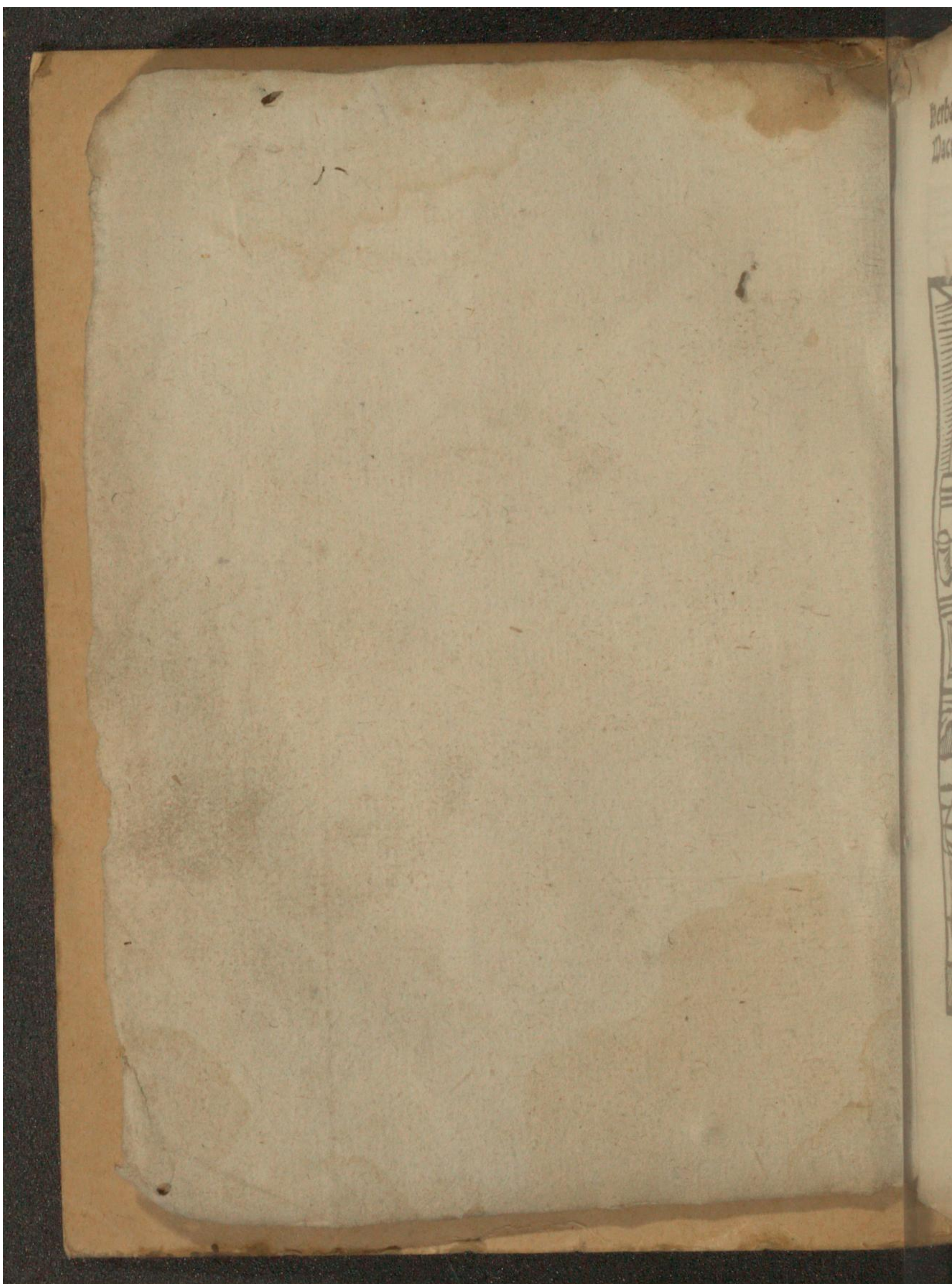
71 Vulgago. Assaru. Fole foot. Asarum wild spik[...]

72. Mentha. Mint

73 Cyperu. Galingal

74 Peonia. piony.

Macer · 4

Herbarū varias q̄ vis cognoſcere vires
Macer adeſt: diſce quo duce doct⁹ eris.

Macer floridus de viribus herbarum.
Hic suo libello dat initium.

¶ Caput primum de arthemisia. *Mugwoort or Mothwoort.*

HErbarꝝ quasdã dictur⁹ carmie vires
herbarꝝ inſ꞉ez ꝯdit arthemisia nomẽ
Cui grec⁹ ſmo iustum puto ponere ꝑmo.
Huius opem fertur prior inuenisse diana.
Arthemis grece que dicitur indeqꝫ nomẽ
Herba tenet: quia sic inuẽtrix dicitur eius
Precipue morbis mulieribus ista medetur
Menstrua deducit eius decoctio sumpta. ꝑ mẽstruis.

a ij

2

Hocqꝫ facit matrix si sepe fouetur eadem
Uel si cruda mero sociata terendo bibat.
Aut si trita virens super aluū nocte liget — ꝓ abortiuo.
Pellit abortiuum potu vel subdita tātū.
Duritias stericas soluit: pellitqꝫ tumorē — ꝓ tumore
Urinā potata ciet: lapidesqꝫ repellit. — Pro vrina.
ycctericosqꝫ iuuat cum vino sepius hausta — ꝓ yctericis.
Hāc adipi iūctā strumis apponere laudat
Plinius: atqꝫ iubet cum vino sumere tritā
Hec opium nimiuꝫ si quē qꝫ lesetit haustū
Subuenit eximie: si vino iuncta bibatur.
Affirmant quidā quisquis gustauerit illā
Qḋ nullo valeat nociuo medicamine ledi.
Et qꝫ cum morsu non appetat vlla ferarꝫ.
Radix illius collo suspensa rubetis.
Dicitur et cūctis nociuis obsistere ranis. — Cōtra ranas
Succus ad hoc eiꝰ cū vino ꝓderit haustꝰ
Si mixto cōr itta recens seruabit̄ herba.
Uinū predictis reddit medicabile morbis
Et sapor est et odor vino gratissimꝰ illi.
Cōfortat stomachū: sanat ꝑcordia sūptū. — ꝓ stomacho
Et multis aliȷs affirmant vtile causis.

De abrotano. capi. iȷ. — Southernwood

TErtiꝰ abrotano legit̄ eē ḡdꝰ caloris
Et desiccādi semē feruētiꝰ herba ē — ꝓ neruis et
Unde iuuat neruos ⁊ causas pectoris oēs — pectore.
Illius elixi si sit decoctio sumpta.
Sic quoqꝫ disnoicis ꝓdest: tussiqꝫ repellit. — Disnoici sūt
Et prodest lūbis: sic vuluarsiqꝫ querelis. — suspiriosi
Oībus his crudū cū vino ꝓderit haustū. — ꝓ tussi lūbri
Urinam purgat. sic et precordia mundat. — cis. ⁊ vulua.
Sic carnis sciasi. sic sūptū mēstrua purgat. — De vrina.
Serpentes nidore fugat. bibitūqꝫ venena — sciasis ē mor-
Illorum extinguit. sedatqꝫ frigora febris. — bus coxarum
Anteqꝫ veniant: si mixto sumatur amne. — De febre.
Aut oleo quo decoquit̄ si mēbra perungas

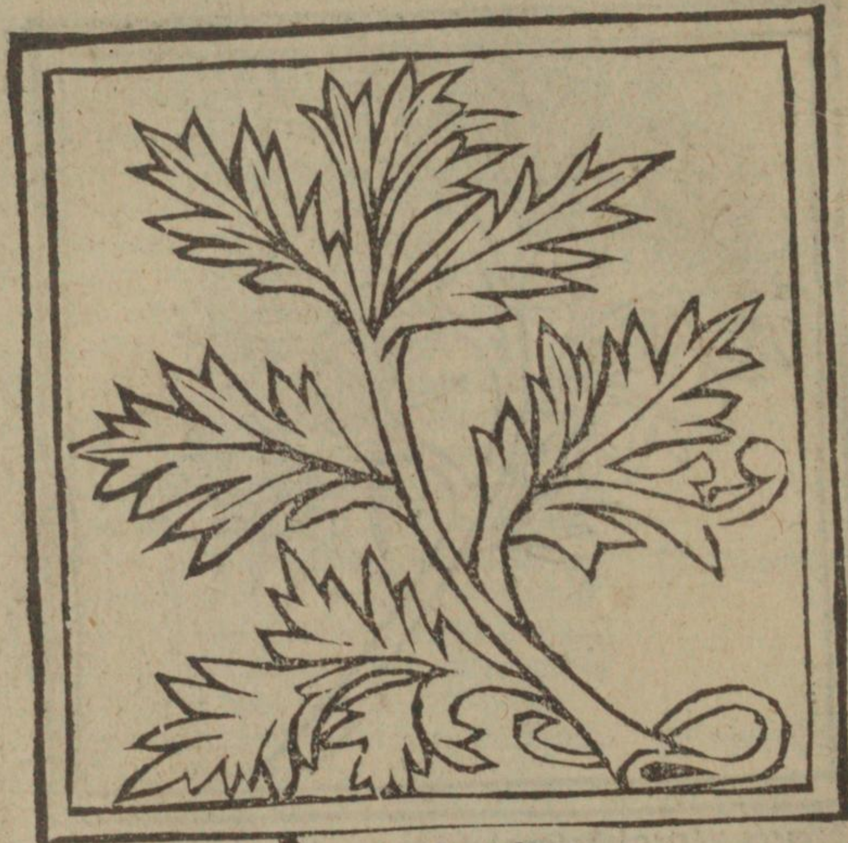
⁊

Lúbꝛicos vẽtris hãc ſepe bibẽdo necabis. ꝑ lumbꝛicis.
Huic panis micas ⁊ mala ſindonia iũgens
In ſimul ãne coquẽs: oculoꝝ cocta doloꝛi. ꝑ oculis.
Apponas. vel feruoꝛi: curabit vtrumqꝫ.
Stirpes infixas et ſpinas abſtrahet ipſum De ſpina.
Appoſitum per ſe, et adeps ſi iungitur illi
Hec etiam venerem puluino ſubdita tantũ ꝑ venere.
Incitat et ventris nocuis potata reſiſtit. ꝑ ventre

℄ De abſintio cap. iiij. *wormwood.*

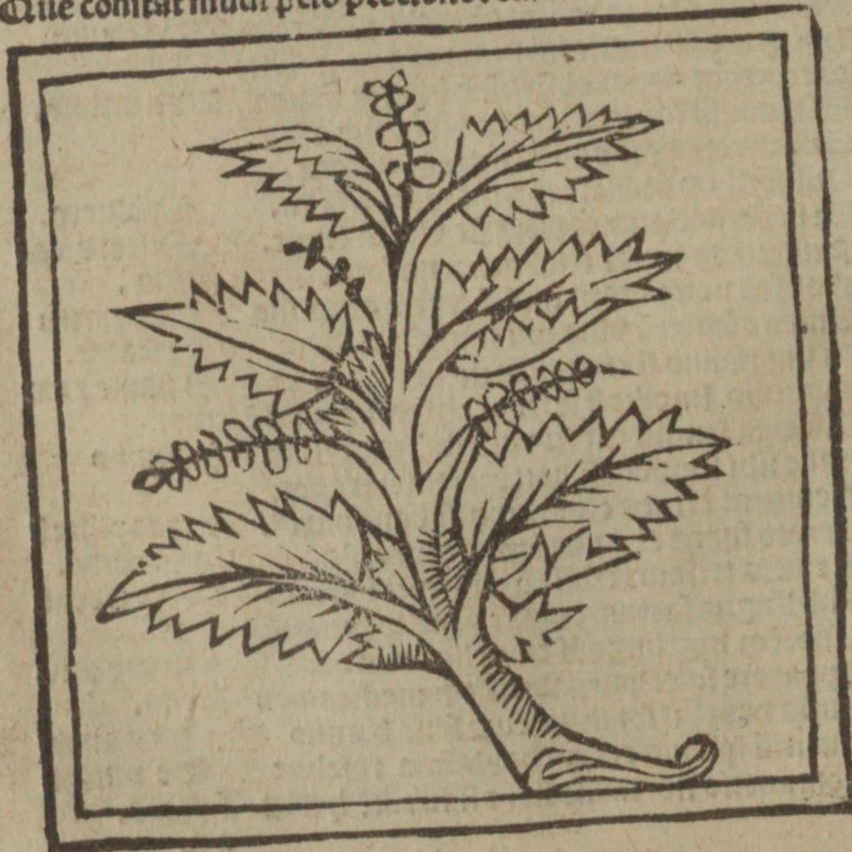
IN ꝑmo caloꝛ eẽ gradu vis ſic caſcdo ꝑ ſtomacho
dr abſintiũ ſtõachũ coꝛroboꝛat herba

Illius quoq; modo q̄s sumpserit illam.
Sed melius pluuie ī sit decocta liquore.
Et sic sub diuo prius ĩfrigidata bibatur.
Sic poterit varijs eiꝰ succurrere morbis
Hocq; modo pellit lūbricos mollit ⁊ aluū. ꝓ lumbricis.
Eius et ĩmodicū sedat sic sūpta dolorem. et ventre.
Urinam potu producit menstrua soluit. ꝓ vrina.
Illi si nardum quā profert gallia iungas.
Et coniuncta teras: ⁊ mulsa trita resoluas
Precipue tali purgabis menstrua potu. ꝓ menstruo.
Hoc quoq; prestabūt cū lana subdita molli
Si siler et nardus et acetū iungitur illi.

Noxia deterges potu fastidia tali. ꝑ fastidio.
Gramina si rute iungas huic salq; piperq;
Cuiq; mero tōdēs des hec decoctax e potū
Noxi⁹ et crud⁹ stomachi purgabit humor ꝑ stomacho.
Yri coniuncta pectus mire iuuat hausta.
Acri cum vino trita se quilibet vngens.
Non metuat culices. vsteq; fugant odore ꝑ culicibus.
Ytericis crudā dabis hanc apio sociatam. ꝑ ytericis.
Curat epar sibi iūgatur si gallica nardus ꝑ epate
Splenq; sibi iūcto potata iuuabit aceto. ꝑ splene.
Sic quoq; fungoꝝ depellit sūpta venenū. ꝑ fūgoꝝ ve.
Obsta letifere cum vino sumpta cicute. ꝑ cicuta.
Sicq; venenatis occurrit morsib⁹ hausta.
Et claros oculos reddit cū melle perūctos De oculis.
Hocq; modo sugilatis superaddita ꝑdest.
Decocteq; vapor obstrusas liberet aures De auribus.
Si manant sanie. cū melle terēs supadde.
Subuenit augine molli nitroq; iugata
Uulneribus prodest cōtrita recētib⁹ illa. ꝑ vulnere.
Si superaddatur capitis sic vlcera curat. ꝑ vlcere ca-
Pruritusq; iuuat eius decoctio fotu. pitis.
Nausea non poterit quēq; vexare marina De pruritu
Antea cōmixtā vino qui sumpserit illam. ex scabie.
In lini panno si circumcincta geratur. ꝑ nausea ma-
Inguinis imodicū fertur cohibere tumorē ris.
Olfatum somnū capiti vel subdita prestat. ꝑ somno
Hanc sibi supponi si non presenserit eger.
Denigrat crines cinis eius. si bene mixt⁹. De capillorū
Ceroto fuerit et eo sit sepe perunctus. nigredine.
A tineis tritam reddit q̄ cum dicit arcam Cōtra tineas
Sub lingua factum curat cū melle tumorē
Liuorēq; nigrum (qui circa luminis orbē ꝑ liuore ocu-
Apparere solet) purgabit idem medicamen lorum.
Auris depellit sonitum: cum felle bouino ꝑ sono auris
Duritiā splenis ei⁹ cathaplasma resoluit De duritia
Coniunctio sibi melle stere si subdit herba splenis.

Desiccabit eam manareq; mẽstrus coget ꝓ menstruo
Ex oleo fuerit viridis si cocta iuuabit.
Nõ modice stõacho. qđ erit hoc vnguie fotũ
Incaustũ vino (quo sit macerata resolue.. ꝓ stomacho.
Si scribis cartã) mus nõ teret ãplius illã ꝓ incausto cõ
Pliniꝰ attolit magnis hãc laudibꝰ herbã tra mures.
Romanosq; refert sa. ris ex more diebus.
Dum quadrigarum cursu certare solerẽt.
Absintij succum solitos donare bibendũ.
In capito lina victori sede locato.
Credẽtes ꝑciũ pre cũctis reddere dignũ
Illi qui firmam posset seruare salutem.
Que constat mũdi ꝑcio preciosior omni.

¶ De vrtica. capi. iiij. *netl*

Proximus vrtica quā grecus acalise dicit
Feruida nō modice vis illi dicitur eē.
Unde nec imerito nomē sūpsisse videtur.
Tactaqȝ exurat digitos vrtica tenentis.
Hec solet ytericos cū vino sumpta iuuare — p ytericis.
Illius semē colicis cum melle medetur. — De colicis.
Et tussim veterem curat: si sepe bibatur. — Pro tussi.
Frigus pulmonis pellit. ventrisqȝ tumorē — p pulmone.
Omnibus his pdest puluis cū melle iugatus
Aut succus viridis cū vino sepius haustus.
Cū sale de folijs eius factū cathaplasma
Ulceribus pdest. ⁊ sordida vulnera purgat — p vlcere ⁊ vulnere.
Et ɔtra morsus vȝ h cathaplasma caninos.
Et cancros ⁊ perotidas lixata q̄ curat. — p morsu cais
Hocqȝ reformatur caro: q̄ discessit ab osse
Et solet humores hoc desiccare nocētes.
Acri cum vino radix contrita tumorem
Cōpescit splenis: podagre sic subueuit illa — p podagris.
Omnibus et morbis sic subueniť articulorū — p articulis.
Oibus his pdest superaddita vl sibi iūcta.
Si coqs hāc oleo foueasqȝ hoc vnguie mēbra
Naribus impositus succus foliū ve cruorē
Elicit. innata vis est sibi tanta caloris
Quod si manautē cupias retinere cruorē
Urtice succo frontem line repulit illum. — Ut retineat sanguis.
Si supponatur cū mirra mēstrua pellit.
Si claudit vuluam matrix humore grauata — De mēstruo.
Urtice folijs reuocabitur illa fricata.
Cū vino bibitū venerem semen mouet eius — Pro venere.
Et melius trite si iūgas melqȝ piperqȝ
Et sic cum vino predicto more bibatur.
Pleureticos pectus pulmones adiuuat eius
Semen si sumptū fuerit cū melle iugatū.
Cum mulsa bibitū lociū pducit abūdās. — De puocatione vrine.
Herba recēs eius oleū si more coquatur
Detur. ⁊ illius decoctio molliet aluum. — p duro vētre

6

Ore diu clausus succus si voluitur eius
Aue nō modicū poterit sedare tumorem.
Sudorem mouet ex oleo decocta punctis.
Si quadrupes quiq3 marē pferre recusat
Urtice folijs illius vulua fricetur
Sic naturalem caloz excitat ille calozem
De fluuium capitis si succo seminis hui9
Ungas sepe caput. reprimit dicit galien9
Illius semen collectum tempore messis
Et desiccatum multis erit vtile causis.
Oibus his pdest puluis cū melle iugat9.

p thoze vue.
De sudoze.
p venere quadrupedum.
p fluuio capillozum.

De allijs. cap. v. Garlik.

Scordeō argine sūt allia dicta latine
Hui⁹ vim medici calidā siccāqꝫ ꝑiti
In ɋ̄rto posuere gradu māsū vl'inūctum. ꝑ morsu ſpētis.
Curat(quas serpēs vl'scorpi⁹ itulit)ictus
Sanat ⁊ appositū morsus cū melle camios ꝑ morsu cāis
Et vocem/vermes/solo pelluntur odore. De voce ⁊ ꝟmibus.
In mulsa coctum comixtum cui sit acetum
Et bibitū vermes vētris tineasqꝫ repellit ꝑ vermibus et tineis.
Ex oleo cum teste sua si decoquis illud
Mors⁹ pestiferos reddes hoc vnguie sāos ꝑ morsu pestifero.
Unguie vesice dolor:⁊ timor hoc repmūt ꝑ dolore vesice
Corp⁹ et attritum cura sanabis eadem
Ipse refert ypocras educi posse secūdas. ꝑ scōis emissis post ꝑtum
Fumo combusti si vulua diu foueatur
Pulmonis varias coctum cū lacte ɋ̄relas ꝑ pulmone.
Potatūqꝫ iuuat vel crudū sepe comestum
Cum cētaurea diodes dare ꝑ̄cepit illud
ydropicis.sic humores desiccat aquosos ꝑ ydropicis
Idem neufreticis elixum sumere iussit ꝑ nefreticis
Pictagoras illo fuit vsus cū coriandro
Et vino causas sic curans ycctericorum ꝑ ycctericis.
Et sic potatum dicit ꝙ molliat aluum
Cunqꝫ faba coctum capitis sedare dolorē ꝑ vētre duro
Dicitur.attrito si timpora perlinis illo ꝑ capitis dolore.
Anseris huic adipē iūgas tepidūqꝫ dolēti
Infundas auri.preclare subuenit illis. ꝑ aure.
Elixum tussim iuuat.et suspiria sedat De tussi.
Clarificat raucam crudū coctū ɋ̄qꝫ vocē. ꝑ voce.
Sed magis elixum iuuat illā sepe comestū
Adiuuat incoctū pulti sumptūqꝫ tenesmō De tumore.
Porcino iungens adipi si conteris ipsum
Nō modicos repmes supaddēs sepe tūores
Hunc ignotarum potus non ledit aquarū Cōtra aq̄rū potus.
Ne diuersorum mutatio facta locorum.
Allia qui mane ieiuno sumpserit ore.

De plantagine.cap.vi. Plantain

8

HErbā(q̄ nr̄a lingua plantago vocat)
hāc arnoglosā grec⁹ vocat qꝛ ligue
Agnine similis foliȷs.plātaginis huius.
Sunt gemine spēs:et maior p̄ma vocat.
Altera vero minor.quā vulgo lāceolataꝫ
Dicunt ꝙ foliȷs(vt lancea)surgit acutis.
His infrigidādi desiccādiqꝫ notatur.
Tertius esse gradus.maiori vi tamē eē
Maiorē dicūt.nimis hūida vulnera siccat ꝑ vulnere.
Si superaddat cū melle:⁊ sordida purgat
Cum sale sicut ol⁹ iūcta coquatur aceto.
Ventrem restringit nimiū sic māsa fluētē ꝑ fluxu vētr.

Si supradictis lens sit decocta iuuabit.
Hic dissintericos melius cib⁹: ⁊ ciliacos — dissiterici sūt emittētes sanguinē p anū
Stringit manātē supaddita trita cruorē
Et nigris maculis fertur reparare colorē — p maculis.
Qui cū lachrymo mire medicat̄ adustos.
Sola canis morsum curat cedatq3 tumorē — p morsu cāis
Et scrophas spgit supaddita cū sale trita — p scrophis.
ydropicis vt ol⁹ decocta comestaq3 pdest — p ydropicis.
Sic iuuat asmaticos fert̄ q3 iuuare caducos — p caducis.
Sordida purgabit breue vulnera q̄libz orī — de oris vulnē
Ore diu tentus si succus voluitur eius. — De fistula.
Hic introfusus curat siringia succus.
Et dolor hoc auris sedat̄ ⁊ sacer ignis — De aure ⁊ sacro igne.
Fert emoptoicis hic opē: si sepe bibatur. — emoptoici sūt spuētes sāguinē
Per se fortior est si sit coniunctus aceto.
Sicq3 iuuat ptisicos iniect⁹ ꝓo p annum. — ptisici sūt deficiētes in
Stringit non modicū fluxū dissintericoꝝ.
Pellit̄ ex oculis tumor hic feruorq3 pūct⁹ — exsiccādo hūorē
Sepius hanc ipsā si dentib⁹ atterī herbā — p tūore ocloꝝ
Gigiuas repmet tumidas ⁊ sāguie plēas — p gingiuis.
Sicq3 solet dentis cōpescere sepe dolorez — p dentibus.
Succus cum lana matrici subditur eius — Ut mēstrua retineantur.
Stringit manētez nimiū siccando cruorē
Cunctis p̄dictis eius decoctio causis.
Prodest et pot⁹ cum vino seminis eius
Uesice renūq3 iuuat potata dolorem. — p vesica ⁊ renibus.
Dicūt nō nasci scrophas gestātib⁹ eius.
Radicē collo suspensā: vis sibi tanta est. — p scrophis.
Radices ei⁹ tres cōtere: iungito tritis. — ad febrē tertianā.
Uini tres sciatos: ⁊ aqua fac sit mod⁹ idē
Hec nondū tremulo potāda dabis febriēti
Sic pelles febrez cui dat lux t̄ria nomē.
Bis bine quoq3 quaternis pdesse putāt̄
Cum totidem vini ciatis si det̄ ⁊ amnis — Ad quartanā
Cūcta potest plātago mior p̄dicta iuuare
Quāuis non tātas vires videat̄ habere.

10

Precipue succus curat plantaginis huius
(Quod iuxta nares vel lumia nascit)vlc⁹ — p vlcere iux
Si super addatur cũ lanis mollibus illi. — ta nares vel
Parq̃ nouẽ cathaplasma dies istõ renouet — oculos.
Eius si succo tepido venter foueatur. — p ventre.
Acri depulso sanabitur ille dolore
Lumbricos succus depellere dicitur eius — Ad lũbricos.
Si porcina vetus axungia iungitur illi
Sedabit duros istud cathaplasma tũores — p tumorib⁹
Parotidas vuln⁹q̃ recẽs hoc adiuuat vnguẽ — duris.
Ante duas horas q̃rtane q̃ tremor egrũ — Ad febrẽ q̃r
Vexet. si succum biberit plãtaginis huius — tanam.
Sentiet eximiam facili medicamine curã
Eius potatum depellit sperma secundas — p secundis.
Si via lõga pedũ mouet vt sit sepe dolorẽ — pro dolore pe
Acri cum vino superaddita trita iuuabit — dum.
Cum passo succus bibitur si sepius eius
Vesice variis fertur succurrere morbis — p vesica.
In desiccando vis est plantaginis ingens.
Maiori queat vt veluti cauteria corpus
Appositum siccare. refert vt plinius actor
Composuit librum themison de virib⁹ ei⁹
In quo preclaris celebrauit laudib⁹ illam.

De ruta. cap. vii.

A Medicis ruta vis feruida dicit esse.
Siccaq̃ fert i his g̃d⁹ illi terti⁹ eẽ.
Utilis ẽ valde stomacho si sepe bibatur — p stomacho.
Expellit partũ potu: venerẽq̃ cohercet. — p venere.
Tussim si bibitur cõpescit: mẽstrua purgat — p tussi et mẽ
Si coq̃s hãc in aqua cui vinũ iũxeris acre — struo.
Compescit talis decoctio tormina vẽtris — p tormie vẽ
Pulmones iuuat. ⁊ pect⁹ morbosq̃ medet — tris.
Costarũ quã pleuresim vocat artiq̃ ligua. — p pulmone.
Arteticos ciasimq̃ iuuat: febriq̃ medet. — p pectore et
Hausta vel in oleo viridẽ si coxeris illam — costis.

Et foueas tepido pacientis ance tremorē ꝓ renibus ⁊
Matrici prodest: intestinisq̄ tumori. coxa.
Hoc vnguentum vel clisterio si fundit' it⁹ ꝓ matrice.
Haustaq̄ cum vino prodesse valebit vtriq̄
Lumbricos oleo decoctaq̄ potata repellit
Cum caricis decocta diu viniq̄ liquore
Proderit ydropicis. si sint supaddita nocte ꝓ ydropicis.
Cruda comesta recēs oculos caligie curat ꝓ oculis.
Et melius maratri cum succo felleq̄ galli.
Melleq̄ si succus, ex equo iungitur eius
Indeq̄ sint oculi patientis sepe peruncti.
Cum roseo miscens oleo necnon vl' aceto.
Illius succum capitis curare dolorem.

Re. Herb graec.

12

Quãuis i modicũ poteris hoc sepe pũgẽs
Narib⁹ expressis si succus subditur eius — p fluxu sanguis p nares
Sistit manantez bene desiccando dolorez
In corio mali granati si sit tepefactum.
Auribus infũdas depelles inde dolorem — p auribus.
Ceruse roseoq; oleo miscens et aceto.
Illius succum mirandum cõficis vnguẽ.
Ad depellendum sacrũ quẽ dicim⁹ ignẽ — p igne sacro.
Et scabiez derte. que dicit herpeta grece — Pro dertis.
Et grece dictas acoras hoc vnguie purgas — p acoris.
Ulcera sunt capitis humore fluẽtis pigui — p vlcere narium.
Curat ⁊ hoc ozimas imissũ narib⁹ hec sũt
Que grauiter fetent in narib⁹ vlcera nata
Obstat pota nimis vl' cruda cõesta venenis — Ad venenũ.
Hoc mitridates rex põti sepe probauit.
Qui rute folijs viginti cum sale pauco
Et magnis nucib⁹ binis caricisq; duab⁹
Ficubus ⁊ binis geminaq; inglandi.
Ieiunus vesci consurgens mane solebat.
Armatusq; cibo tali quascunq; veneno.
Quilibz isidias sibi tẽderet aut metuebat
Mustelleq; docẽt obsistere posse venenis
Mirifice rutam comedũt q̃ pmitus illaz
Cũ pugnature sunt cũ serpentib⁹ acris
Cũ butyro modicoq; oleo decocta tũorez — de tumore matricis et coli.
Matricis subiecta tepens fugat illa colicq;
Et cunctis int⁹ morbis sic subdita pdest
Hanc etiã testes poteris curare tumẽtes — De tumore testium.
Cũ folijs lauri bene tritam si supaddes.
Ex hac antidotũ nõ paucis vtile causis.
Cõficit medici dicũt diapiganon illud.
Piganon in greca lingua qz ruta vocat
Illius antidoti cõfectio talis habetur.
Põdere iũge pari nitrũ piper atq; cimĩnũ
De trib⁹ his(q̃stũ de ruta)ponito tantũ.
Sed pri⁹ ex acri vino macerare cimĩnũ.

13

Conuenit in ferro post assari calefacto
Dia deide sil' bene trita cũ melle iugabis ꝑ pectore.
Pectoris / ꝛ lateris / iecoris / renũqꝫ dolores ꝑ iecore ꝛ re
Hoc ex antidoto curantur sepe comesto. nibus.
Extenuat penguẽ. mollit sine tormie vẽtrẽ ꝑ vẽtre duro
Cõfortat stomachũ. facit vt bñ digerat escã ꝑ stomacho.

¶ De apio. cap. viij.

Parsley

Est apiũ dictũ qđ apex hãc ferre solebat
Victoris veteꝝ fieret dũ more triũph⁹
Ipse sibi talẽ prior imposuisse coronam
Dicitur alcides. morem tenuere sequẽtes.
Ast alij̃ dictum credũt. ꝙ apes vehemẽt.

14

Jstius soleant auide decerpere flores.
Hāc herbam selmon solet actica dicere lingua
Uirtutis calide sicce quoqȝ dicitur esse
Terti⁹ a mediciȝ dat⁹ est grad⁹ hic i vtroqȝ
Jllius succo si candida mica terendo — p tumore oculorum.
Panis iungatur oculis sedare tumorem
Dicitur emplastri noctu supaddita more. — p tumore mamarum.
Sicqȝ ferunt mamis pdesse tumētib⁹ illā
Sedat feruorem stomachi. pellitqȝ tuorē — p stomacho
Et quicquid vent⁹ creat includit ve noxiū
Desiccans poris assumpta repellit apertis
Prouocat vrias hec cruda cōesta vl hausta — De vrina.
Sed mage radiciȝ facit hoc decoctio sūpta
Hoc itidem semen operatur forti⁹ haustū — p morsu venenoso.
Tota venenatis occurrit morsib⁹ hausta
Sed semē potius vel apozima pderit ei⁹ — Apozima id est decoctio.
Si bibitur tussimqȝ modo sedabit eodem
Uentrē cōstringit. vomitū potata cohercet — p vētre et vomitu.
Limphe comestū sibi si iungatur acetum
Egris amissum fertur reparare colorem — De colore recuperando.
Cruda a ieiunis fuerit si sepe comesta
Unaquaqȝ die vexantem corpora febrem — p febre quotidiana.
Cū limpha potata iuuat febris aū tremorē
Ydropicos. ꝛ splē tumidū iuuat illa recurqȝ — p ydropicis.
Si cum feniculi succo cōtrita bibatur
Hacqȝ supposita turpis lentigo fugatur — p lentigine.
Jllius succo farris cum polline mixtus.
Atqȝ qui lacrimo vuln⁹ bn̄ purgat ꝛ vlc⁹ — p vulnere et vlcere.
Si superaddat emplastri more frequēter

¶ De malua siue altea. cap. ix.

Alteam malue speciē null⁹ negat eē
Alteāqȝ vocāt illā: ꝙ crescat i altū
Hanc ipam dicūt euiscū ꝙ quasi viscus
Jllius radix contracta madere videtur
Agrestis ꝙ solet a multis malua vocari
Jn mulsa coctus flos eius vulnera purgat — p vulnere.

Mallows.

Uel si cum vino tritum florem supaddes
Spargē sic scrophas. anūqꝫ iuuare dolorē — p scrophis et ano.
Dicitur. hocqꝫ modo conquassat; medicat
Elixata prius radix adipiqꝫ terendo
Addita porcino terbentineqꝫ tumores
Matricis curat. reliquosqꝫ iuuare dolores — p matrice.
Dicitur. illius neruos sic ipsa relaxat
Rumpit vel spergit sic apostemata dura — de apostēate
Omnes has causas elixatura iuuabit
Si loca morborum foueantur. sepe tepētī
A dissintericis radicum coctio sumpta — p dissintericis.
Cum vino fluxum sanguinis cōpescit eorꝫ

Et pellit tardas hec coctio sũpta secũdas — p secundis.
Et prodest emoptoicis. lapidesqꝫ repellit — p emoptoicꝫ
Vesiceqꝫ solet varijs succurrere causis
Acri cum vino contritum semen oliuo
Iũgito. deformes maclas hoc vnguĩe pelles — p maculis.
Cum pusca potata potest obstare venenis — p veneno.
Elixata prꝰ cum melleqꝫ trita repellit
Vulnera: q̃ caua sunt si sit supaddita sepe — p vulnẽ cauo
Sic quoqꝫ duricias mollit. lenitqꝫ rigores — p duricia.
Decoctis oleo folijs factum cathaplasma — p morsu pe-
Quosuis pestiferos morsꝰ cõbustaqꝫ curat — stifero.

¶ De aneto. cap. x.

Dill

A Medici calidū siccūqꝫ referꝫ anetū
Et dicūt q̄ sit gͣdꝰ hic ī vtroqꝫ scđus
Lac dat abūdāter eiꝰ decoctio sumpta — Ut nutrix a-būdet lacte.
Nutrici stomachiqꝫ solꝫ depellere morbos
Tres sciatos eius tepide si sumpserit eger
Judicio ruptus est q̄ demonstrat apertū
Os stomachi: vētūqꝫ p̄ hoc exisse nociuū. — p̄ stomacho.
Atqꝫ grauis tali sedatur nausea potu. — p̄ nausea.
Prouocat vrinas obstātia queqꝫ repellēs — p̄ vrina.
Matricēqꝫ iuuat: bene si foueatur eadem — p̄ matrice.
Cum tepida tritum patiens si potet anetū — p̄ ventre et intestinis.
Intestinorum curat (vētrisqꝫ dolorem)
Hoc etiam potu digestio tarda iuuatur. — p̄ digestiōe.
Unde minor fieri vis egestiua videtur
Assidue bibitum visū nocet ꝛ genitale — p̄ visu et genitalibus
Claudit iter siccans humorē semis intꝰ
Si nimis venter turgens humore gͣuetur — p̄ ventre.
Suspendit puluis combusti seminis eius.
Appositꝰ digitis. aut intus clistere fusus
Acrior esse cinis radicum dicitur eius
Rodit crescētes cinis hic ī vulnere carnes — De vulneribꝰ sordidis.
Ulcera que serpunt ꝛ sordida vlcera curat
Ulcera precipue membri curare virilis. — p̄ vlcere virili.
Dicitur iste cinis infusus sepius illis.
Olfatum reprimit singultū semen aneti — p̄ olfatu.
Assatum et feruens si sepius olfacit eger
Dicunt feruores oculorum tollere posse. — p̄ oculis.
Eius radices tritas prius appositasqꝫ
Apponas emoroidis. sic semen aneti — p̄ emoroidꝫ.
Ustum curat eas et cōdilomata soluit.
Flos oliuo si decoquitur. medicabile reddit.
Illud precipue morbis de frigore natis — p̄ morbis frigidꝫ. đ capite
Prodest. et capitis compescit sepe dolorē
Neruorum laxat tensuras frigora pellit. — p̄ neruoꝝ tēsuris.

¶ De betonica. cap. xi.

Betony: speedwel.

BEtonicã foliu: sũt cesterõ dicẽ greci	
Urinas potata ciet. lapidesq; repellit	ꝑ vrina et lapide.
Fert emoptoicꝫ cũ pusca sũpta iuuamen	ꝑ emoptoicꝫ
ydropicos siccat cum vino melleq; sũpta	ꝑ ydropicis
De foliis eius trita factum cathaplasma	ꝑ ocul' lesis
Non modicũ ꝓdest oculis. q̃s leserit ict⁹	
Illius succus roseo commixt⁹ oliuo	
Auribus infusus varios fugat ide dolores	De aurib⁹.
Betonice puluis cocto cũ melle iugatus	
Empicos: tussimq; iuuat: et suspiria sedat	ꝑ tussi ⁊ sus-
Et stõachi varios sũpt⁹ iuuat ille dolores	spirio. ꝑ sto-
Si febris est calida. cũ vino si febris absit	macho. ꝑ fe-
Cũ mulsa bibitus idez puluis mouet aluũ	bre calida.

Cũ sale cõtrit⁹ folijs cathaplasmate facto De ventre.
Uulnera curabis. fuerintq̧ facta recenter
Tritaq̧ fracture capitis hec sola medet
De folijs eius elixis fit cathaplasma
Utile non modicũ varijs vicijs oculorum p oculis.
Restrigit lachrymas oclorꝝ mãsa vł hausta p oculis flẽtibus. p caliginosis.
Hac etiam caligo solet metuenda repelli
Equo cum rupta fuerit si põdere iuncta
Et sic cum lympha sumatur trita repenti
Sic oculis nocuus sanguis per subtiliora p oculis.
Dicitur expelli. sic lumina libera reddit.
Sũpta hac cũ tepida purgat vomica dira De vomica.
Pectoris et morbi potu curantur eodem p pectore.
Splen iuuat illius decoctio sũpta. iecurq̧ p splene et iecore.
Uncia betonice sociandus q̃terna vetrici
Cũ vini ciatis trib⁹. ⁊ his sint addita g̃na
Uigintiseptem piperis simul hec bñ trita
Haustaq̧ purgabũt renes pellẽtq̧ dolores p renibus.
Uncia cum ciatis calide potata duobus
Dicitur immodicũ ventris sedare dolorẽ p ventre.
Hec tussi cũ melle fugat: vẽtrẽ q̃q̧ mollit
Unaquaq̧ die febre si vexabitur eger p febre quotidiana.
Uncia iungatur plãtaginis vna duabus
Betonice. sic cum tipida trita bibatur
Antea q̃ febris prenuncia frigora fiant
Uncia betonice calide ciato resoluta
Prodest ydropicis. si sit potata freq̃uẽter p ydropicis
Radicum puluis cũ mulsa trit⁹ ⁊ haustus
Humores (velut eleborꝝ) vomitu cito purgat
Bis binas dragmas. precepit plini⁹ harꝝ
Radicum dare passo mulsa ve bibendas
Precipue flegma vomitu purgabit isto. p flegmate.
Cum mulsa bibitus puluis pdest foliorũ De ruptis.
Ruptis. atq̧ steras pot⁹ leuat iste cadẽtes
Cum vino sumptis obstat potata venenis
Precipue semen quod si desit det herba
Uncia betonice cum vino sumpta tepẽti.

2.0

yctericos curat. cum mulsa mēstrua soluit — p yctericis ꝛ menstruis.
Pondere ℞o fabe puluis cū melle vorat⁹
Post cenā stōachū iuuat. vt bñ digerat escā — p digestiōe.
Si de betonica viridi sit facta corona.
Circa serpentes. vt plinius asserit actor
Audebunt nunq̄ positam transire coronā
Sed morsu ꝓprio pereūt ꝛ verbere caude
Omnibus antidotis meniac⁹ eam sociari
Precepit. vt stōacho magꝫ herbis oib⁹ aptā — p stomacho
Plinius hāc inquit q̄ secū gesserit herbā — Cōtra incātationes.
A nullo poterit nociuo medicamine ledi.
Et dicunt. q̄ ea cum vino sepius hausta — De plumbeo
Plūbeus abscedat color et melior reuocet̄ — colore.

Savin.

¶ De sauina. cap. xij.

BRateos grece sauina vocata latine.
Sicca calens sibi vis est terti⁹ illi
Est i vtroq; grad⁹ vl'n⁹ cū melle vl' vlc⁹ — p vulnere & vlcere.
Fortiter excitant: et sordes purgat eorū
Sic iuuat ātratas bonaq; plebs vlcera &t
Mēstrua deducit corruptos extrahit aluo — p menstruo.
Conceptus. si cū vino sit sumpta frequēt
Uel si trita prius matrici subditur ori
Cerotis admixta cutem facit esse nitentē
Omnibus 7 prodest morbis d frigore fact; — p morbis frigidis.
Illius in vino vel aqua decoctio curat
Quos vertigo nocet: si lutū sit caput ide. — p vertigine.
Herbaq; timporibus et fronti cocta liget
Duplum sauine si desunt cinnamia poni
In medicamentis iubet vir basilius actor.

¶ De porro. cap. xiij.

IN mltis causis vsus medicamīe porri
Dicit ypocras medicie maxim⁹ auctor
Istius succum solū dedit ille bibendum.
Egrotis: qui reiciunt (sputāt ve) cruorem
Quos emoptoicos soliti sunt dicere grece — d emoptoic;
Cum galla dant hūc alij: thuris ve farina
Aut geminis dragmis porro; seminis vnā
Apponūt mirre vinoq; trita resoluunt
Pre cunctis alijs dicunt hec sūpta iuuare
Manantemq; potes naris retinere cruorē
Intus si nares vngas medicamine tali — p fluxu sanguis p nares
Confractas vuluas succo curabis eodē
Reddit fecundas mansū per se pe puellas — p vulua cōfracta. p fecūdis mlie;
Ulcera cū melle tritū iuuat appositumq;
Humorum capitis si distillatio fiat.
Pulmōes pectusq; nocens vocēq; canorē — p vlcere.
Indeq; consurgat tussis precordia ledēs — p tussi.
Cum tisana porri succum sorbere iuuabit
Et per se solum prodest his omnibus ipsū

A Leek.

Si pori partes in vino coxeris albas
Sic vt aquã primã mutes: addasq3 scđaz   ꝑ duro vẽtre
Utilis eius aque duro fit potio ventri   ꝯ. vẽtre molli
Dicitur hec eadem cũ vino strigere vẽtrẽ;
Cũ vino porr⁹ datur hic q̃s leserit ãguis   ꝑ morsu ve
Quodlibet aut aial fundẽs letale venenũ   nenato.
Nec nimis his ꝓdest si vulnerib⁹ supaddas
Si velut emplastrũ porrũ cũ melle subactũ
Cõmixtus porri succus lacti muliebri
Et bibitus tussim fertur sanare vetustam   ꝑ tussi.
Et variis vicĳs pulmonum subuenit idem   ꝑ pulmone.
Auris compescit cum capre felle dolorem   De aure.

Prestat idem pariter cū mulsa tritꝰ. ⁊ auri
Infusus tepidus. fungis (si mādit) obstat
Eius iungatur succo pars tertia mellis
Et sic per nares tepidū fūdendo vł aures — ꝓ naribꝰ et
Immensum poteris capitis sedare dolorē — auribus.
Cū vino labat hūc. lūbroꝝ quē dolor āgit — pro capite.
Dicunt vtilius tali nichil esse dolori — ꝓ lumbis.
Fracturas solidat cito. duritiasqꝫ relaxat — ꝯtra fractu-
Appositū vulnꝰqꝫ recēs cito cū sale claudit — ras. Ut clau
Si crudum fuerit sumptū leuat ebrietatē — dat vulnus.
Sic venerē stimulat. sic durā molliet aluū: — Cōtra ebrie

¶ De camomilla. cap. xxiiij. — tatem.

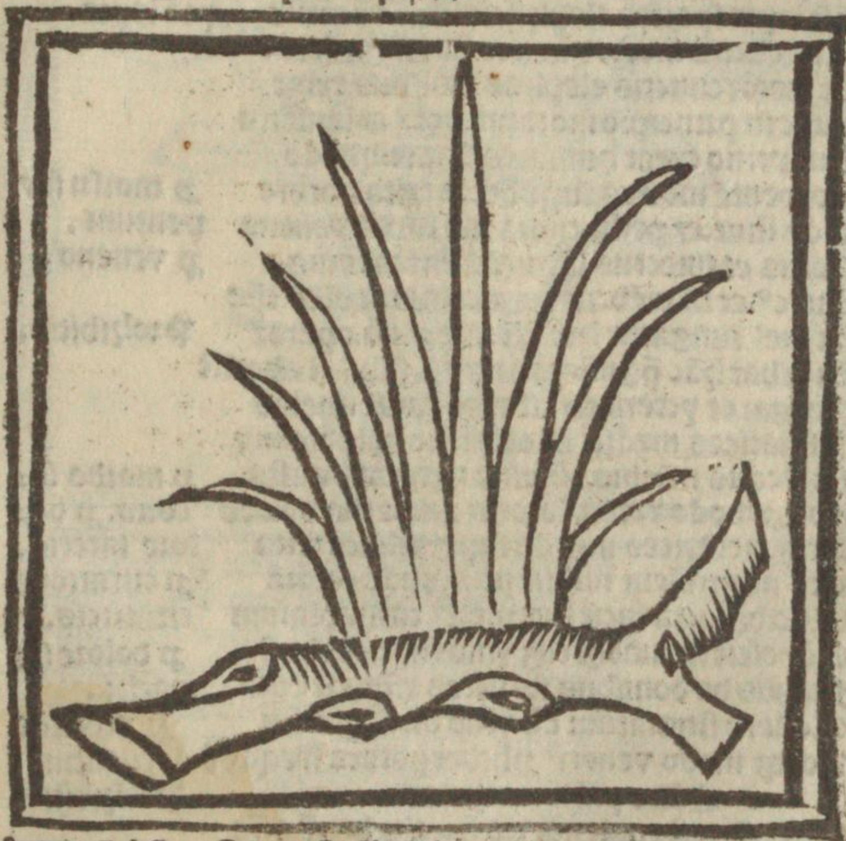

24

Authenū magnis cōmēdat laudib⁹ actor
Asclipe⁹ quā camomillā nos vl' cōmomillā
Dicim⁹ hec multū redolēs ē ꝛ breuis herba
herbe tam similis: q̄ꝫ iusto nomie vulg⁹
Dicit amaristā qꝛ feteat: et sit amara
Ut collata sibi vix discernatur odore
Auctores dicunt species tres illius esse
Quas sola florum distingui posse colore
Tradūt. est cūctꝭ medi⁹ flos aureus illis
Sed varijs folijs flos circūcingit ille
Albi vel nigri sunt purpurei ve coloris
Dicitur athenus prope cuius foliorum
Purpureus color est. maiorqꝫ ꝛ fortior est
Et leucathemenū folijs deprenditur albis
Mellinus crisantenū est vis omnib⁹ illis
Sicca calēsqꝫ gradu primo cōceditur esse
Prouocat vrinā cum vino quelibet hausta — p vrina.
Uesice frangit lapides et mēstrua purgat — p lapide ꝛ
Si foueat aqua matrix. qua cocta sit herba — menstruo.
Aut si cum vino potetur sepius illa
Tormina sic sedat stomachiqꝫ īflatio potu — p stomacho.
Pellitur tali. scamans de vultibus aufert — De scamis
Si tritam apponas solam. melli ve iugatā — in vultu.
yctericis prodest eius decoctio sumpta — p ytericis.
Et mire iecoris prodest potata querelis — p iecore.
Pellem cum vino potata refertur abortū — de abortiuo.
Ac oleo cocta fouea si febricitantem — p febre.
Frig⁹ depelles. febrē quoqꝫ sepe fugabis
Unguine purgant ypocūdria turgida tali
Pestiferos morsus ſpentū pōdere dragme
Cum vino prohibet authenus sūpta nocē
Plinius affirmat hanc quadraginta dieb⁹
Una quaqꝫ die bis sumpta pōdere dragme
Cum geminis ciatis vini subtilis et albi
Conlotio sensim totum purgare lienem
Egilopas curat. si quis cōmasticet illam — p egilopia.

Et sic apponat. sic vlcera sordida purgat — p vulnere sordido.
Emollire caput febris feruore grauatum
Sepe solet. vel collectis humoribus in se
Ulcera producit. vocat exãtimata grecꝰ
Hec decocta virens oleo camonilla repellit
Quod si defuerit viridis. maceretur aceto
Et caput ide lauet. nullũ magis adiuuat vnguẽ

¶ De nepta. cap. xv.

Nep.

HErbã quã neptã vlgari more dicamꝰ
Hãc medici greco calamẽti noĩe dicũt
Sicca calẽsq; sibi vis est et tertius illi
Est in vtroq; ḡdus, cũ mulsa sepe tepenti,

26

Sumpta solet totū sudore resoluere corp⁹
Ex oleo(quo sit decocta)perunge fricādo
Illum: vncture metuitqȝ frigora febris — pro febre.
Non frigus tantum: sed febrē sepe repellit
Illi(qui sciasim patitur)coxe superadde — De sciasi.
Contritam viridem. fertur cōburere pellē
Et sic humores siccādo fugare dolores
Apposita potuqȝ suo cito mēstrua purgat — p menstruo.
Est lepre species elephācialisqȝ vocatur — pro lepra.
Que cūctis morbis maior sic esse videtur
Ut maior cunctis elephas aialibus extat
Hunc in principio morbum pot⁹ calamētis
Cum vino curat humores externuando
Serpentē morsus supaddita trita nocere — p morsu serpentum.
Non sinit. et pellit cum vino sūpta venena — p veneno.
Potus et iniectus lūbricos enecat eius
Succ⁹. et in mēbris vermes necat oib⁹ ipe
Si mel iungatur hic cū sale plus operat̄ — Prohibitio.
Si bibat hāc p̄gnās. aut tritā subdat abortit
Purgat et ictericos cū vino curat anelos
Asmaticos medici quos greco noie dicunt
Et iecoris morbis cū vino mitigat hausta — p morbo iecoris. p dolore lateris.
Hocqȝ modo veterē lateris iuuat illa dolorē
Atqȝ cicatrices nigras superaddita trita — p curatione cicatricis.
Hec naturalem reddit purgando colorē
Uino decocta facit hec meli⁹ cathaplasma
Cōpescit stomachi cuȝ vino sūpta dolorē — p dolore stomachi.
Fumus de domibus serpētes effugat eius — p eiectiōe serpentum.
Tollere singultum cū vino dicit̄ hausta
Hocqȝ modo venerē phibet potata frequēt̄ — Prohibitio.

¶ De puleio. cap. xvi.

Feruida pulegij vis siccaqȝ dicit̄ esse
terti⁹ a medicis dat⁹ ē gd⁹ hic in vtroqȝ
Sepi⁹ hāc herbā si p̄gnās sūat abortit — Prohibitio.
Menstrua deducit cū vino sumpta tepēti
Hocqȝ modo tardas hec extrahit herba scdas

Peniroial.

Hoc nomen ꝙ non notum reor ee͂ q̃buſdã
Exponam tali quid nomine ſignificetur
Et nundum natus teſta circũdatur oui
Pullus. ſic infans matris veſtitur in aluo
Quadam pellicula matris de ſemie facta
Quam noſcens rũpit. quaſi teſtã pullul⁹ oui
Iſtas pelliculas medici dixere ſecundas
Quod mox expoſitos nature iure ſequant᷑.
Hec ſi plus iuſto vitio cogente morentur
Aut mors ſubſequit᷑: dolor aut q̃ vis tollerat᷑
Iſtas puleium predicto more repellit
Cum ſale contritam melli ſi iũxeris illam

p̱ expoſitiōe huius nois ſecunda.

Unguē cōtractis ꝑt hoc succurrē mēbris
Illius puluis sumptus cū melle vł haust⁹
Pectoris humores viscosos extenuare ꝓ eductione
Et per sputa potest illos educere mere hūoꝝ pectorꝫ
Nausea. vel morsus stomachi curabiꝉ illi ꝓ stomacho.
Cū pusca sumpta vel aceto. quod sit aq̄ sū De colera ex
Cum vino colerā nigram potata repellit pulsione.
Sicq̃ȝ venenatis serpentū morsib⁹ obstat ꝓ morsib⁹
Si per vim febris nimioq̃ȝ fluore cruoris serpentum.
Aut aliquo casu subito defecerit eger
Quod solȝ a doctꝫ medicis malfactio dici. ꝓ malefactꝫ
Puleium valido tritum iungatur aceto
Naribus egroti sic apponatur odore
Solo confestim dicuntur releuare iacētem
Gingiuas sicci puluis cōfirmat. et visti
Appositam viridem dicunt sedare podagrā
Et quosuis alios solet emendare tumores
Si superaddatur tepide ꝑmixta polente
Addita cerotis papulas de corpore tollit
Spleneticis mꝉtū supaddita cū sale ꝓdest ꝓ spleneticis
Elixatura si quisq̃ȝ sepe tepenti.
Illius abluitur. pruritus non patietur
Et sic matricis poteris curare tumorem
Tussim compessit cum vino sumpta tepēti De tussi.
Et sic vrinam compellit reddere largam ꝓ eiectione
Et magis ex vino si sit decoctio facta vrine.
Aut oleo mixto contritam si superaddas
Si radix acri tritam iungatur aceto.
Sedabit quosuis supaddita sepe tūores ꝓ oī tumore
Obstat serpentū cum vino sūpta venenis ꝓ morsu ser-
Et sic assumpta venerē stimulare fatenꝉ pentum.
Sic quoq̃ȝ pulmonis ꝓdest iecorisq̃ȝ q̄relis ꝓ pulmone ⁊
Et sic nutrici sumptū lac ꝑbet abūdans. iecore
Herba virēs curat morsꝰ cū melle caninos ꝓ morsibus
Si superaddatur et vino mixta bibatur caninis.

¶ De feniculo. cap. xviij.

Fenel or finkel

FEmculum medici calidũ ſiccũq₃ ſeꝛdo
Dicũt eſſe gradu maratrũ grec⁹ vocat illᷤ
Cũ vino cunctis obſtat hec herba venenis
hac manſa ſerpens oculos caligine curat
Indeq₃ cõpertũ eſt humanis poſſe mederi
Illam luminibus. atq₃ expiendo p͛obatum
Radicum ſuccus oculis cũ melle perunctis
Pulſa reddit eos omni caligine claros.
Exp͛eſſus maratri viridi de ſemine ſucc⁹
Soleq₃ ſiccatus magnũ medicamie habet
Ad quoſq₃ voles oculoꝛum pellere moꝛbos
Aurib⁹ infuſus vermes ſuccus necat ei⁹ ꝑ ſumbus.

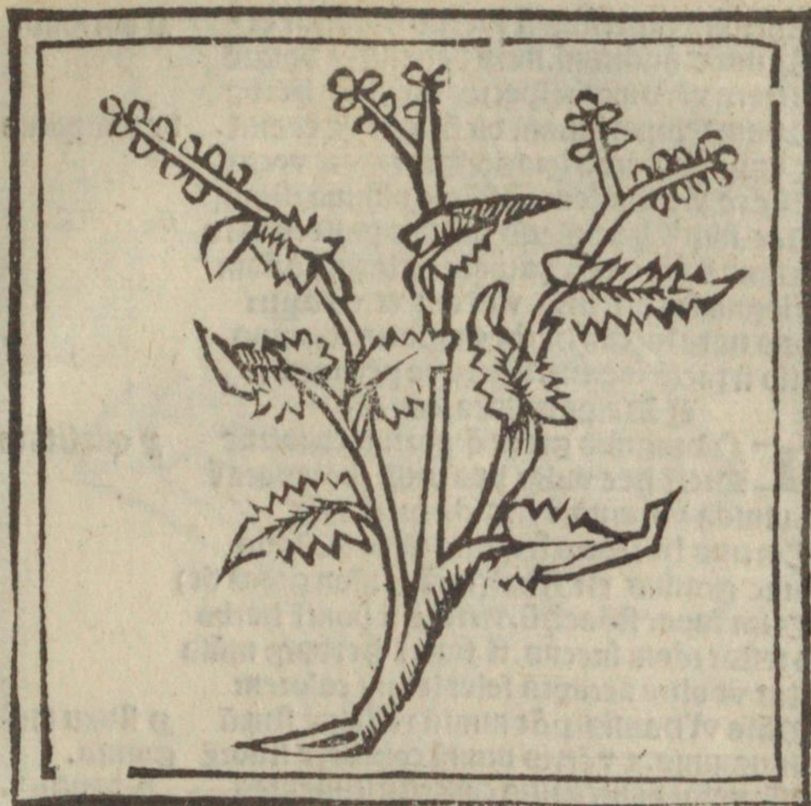
Fœniculus. verbena, rosa, & chelidonia, ruta
Ex istis fit aqua, quæ lumina reddit acuta.

30

Renibus in tisana radix decocta medetur — p renibus.
Cum vino curat ydropicos potata tumores — p ydropicis
Sicqꝫ venenatis obstat morsibus illa — p venenato morsu.
Sic quoqꝫ pulmonis obstat iecorisqꝫ qrel
Et sic nutrici sumpta fit copia lactis — p copia lactꝫ.
Cum vino vel aqua radicum coctio sūpta
Neufreticis et vesice morbis medicatur — Neufretici sūt patiētes i renibus.
Urinas purgat. et menstrua sūpta resoluit
Uel si trita super pectus hec herba ligetur
Nausea cum vino sumpta sedabitur illa
Feruorē stomachi cū lipha mitigat hausta — p feruore stomachi.
Radix illius cum vino decocta dolores
Fomento curat. patitur quos virga virilis
Hoc quoqꝫ si iūgas oleū facit: hocqꝫ pūgas
Ictu vel factos subitos quosqꝫ tumores
Appositum tantam iuncto sedabis aceto
Semen cū vino bibitū venerꝫ mouet actꝰ — p venere.
Hoc qꝫ modico laterꝫ diros sedare dolores — p dolore lateris.
Dicunt. aut herbe si sit decoctio sumpta
Tradunt auctores eius iuuenescere gustu
Serpentes. et ob hoc senibus p desse putant

De acidula. cap. xviij.

Ozimꝰ acidulā quā grecꝰ dicit ozion
Sic dici credunt: sapor illi qꝫ sit aceti
Crescit arenosis in pratis. ꝛ secꝰ annes
Hanc auide quidem comedunt i tpe veris
Expertūqꝫ ferunt. sibi qꝫ fastidia tollat
Uirtus est illi siccans. et frigida valde
Tertius a medicis datur gradꝰ huic i vtroqꝫ
Hac fugit appōita sacer ignis ꝛ herpeta mordax
Et tūor ex ocul' trite cathaplasmate cedit — p tumore oculorum.
Ulcera (q̄ serpūt) cohibet cōbustaqꝫ curat
Et multum calide dicunt prodesse podagre — p podagris.
Si fuerit folijs illius operta virentis
Aut cathaplasmate mixta cōtrita polēta
Eius cū roseo succus perunctus oliuo.

Dicitur antiquo capitis prodesse dolori
Et dolor est ligua dict⁹ cephalargia greca
Omne genus fluxus vētris restrīgē mire
Cū vino potata solet. vel māsa frequēter
Hocq3 modo nimiū manātia mēstrua sistit
Uel si matrici tritam viridem superaddas
Sic quoq3 lumbricos pellit potata rotūdos
Taliter et cunctis ꝓdest potata venenis
Exhilarat visus succus illius inunctos
Cum vino varijs obstat potata venenis
Affirmāt istam qui secum gesserit herbam
Quod nō appetat hunc letali scorpius ictu.

ꝑ dolore capitis.
ꝑ fluxu ventris.
ꝑ menstruis
ꝑ omni veneno.

32

Auribus expressus si succus funditur ei⁹ ꝓ auribus.
Adiuuat auditum. mire depellitq̧ dolorē
Altera vero minor species est istius herbe
Quam semperuiuam dicūt. qm̄ viret omī de sempuiua
Tempore. herba iouis vl'gari more vocat̄
Esse refert similem predicte plinius istam
Nec min⁹ hāc cūctis p̄dictis posse iuuare
Mane solet a deo palpebre glutine q̄dam
Flegmatis astringi. valeant vt vix apiri
Has mire succus herbe deglutinat huius
Illo si tacte fuerint. digito ve peruncte.

Purslane.

¶ De portulaca. cap. xix.

In dragmis grece q̄ portulaca latine ꝓ qualitate
Dicit̄ hec vulgi pes pulli more vocat̄
Humida vis eius ⁊ frigida dicit̄ esse
Tertius humoris frigoris vero secūdus
Huic gradus est febrē (quā causon greca vt)
Trita super stōachū. viridis si ponit̄ herba
Prestat idem succus. si sumit̄ herbaq̧ māsa
Aut vt olus accepta solet lenire calorem
Māsa vl' hausta. pōt nimiū restrigē fluxū ꝓ fluxu san-
Sanguinis. ⁊ vētris nimiū cohibere fluorē guinis.
Esse vetat dentes illis contrita stupentes ꝓ dentib⁹.
Et tumidis oculis prodest supaddita trita De oculis.
Feruorem solis estate comesta nocere
Nō sinit. ⁊ ventrē cū vino ⁊ cū sale mollit
Uesiceq̧ solet sedare comesta dolores ꝓ vesica.
Accedule similes huic perie per oīa vires
Effectusq̧ pares testatur plinius esse.

¶ De lactuca. cap. xx.

Frigida lactuce vis ꝯstat ⁊ hūida valde
Uñ pōt. nimios hec māsa lauare colores
Et prestat idez supaddas si bene tritam
Utilis ē stomacho sōnū dat emollit ⁊ aluū ꝓ stomacho.
Omnib⁹ his melius ꝓdest decocta comesta
Lactuce semen compescit somnia vana. ꝓ somniis

Lettis

C ũ vino bibitũ fluxũ quoq; repmit alui vanis.
Lac dat abũdãter nutrici sũpta frequent ꝑ lacte in
Ut quidan dicunt oculis caligo curatur nutrice.
His quibus assiduo fuerit cibus ei⁹ ĩ vsu- ꝑ oculis.

¶ De rosa. cap. xxi.

D Ici flos flox nobis rosa iure videtur
Qꝺ specie cũctꝫ ꝑcedat odoreq; flores
Nõ tñ hec specie tm̃ nec odore iuuare
Nos valꝫ. aut varijs nos adiuuat illa medel
Eius sicca gradu vis est ⁊ frigida primo
Cõpescit sacrum (si trita apponitur) ignem
Sic q̃q; (si stõach⁹ calet aut ꝑcordia) sedat
Fluxum matricis cũ vino stringit et alui. ꝑ matrice.

34a

The Rose.

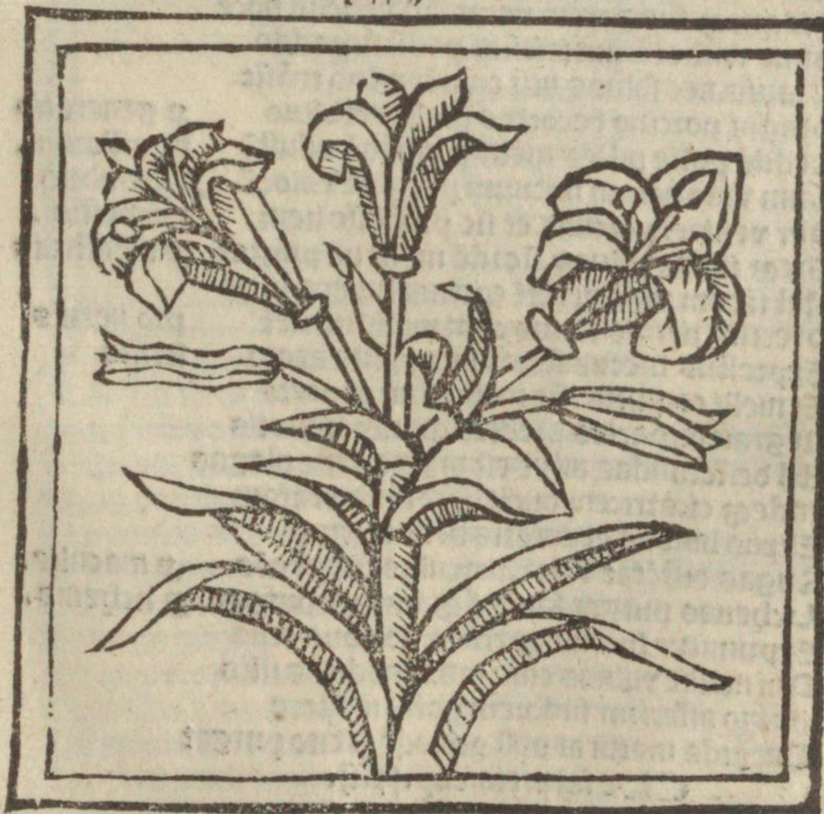
Illius succum colleria plurima querunt
Et sicce puluis morbis bene subuenit oris — ꝑ morbꝫ orꝫ
Infrictus per se tm̄ cum melle ve mixtus
Omēs feruores supaddita trita cohercet — ꝑ omi calore
Ipsa recens. vel si mulse commixta bibat
Ex hac conficitur oleum roseūq; vocatur — de diuersis
Diuersis morbis et multis vtile causis — morbis.
Si bibitur vētrē mollit. stomachiq; calorē — ꝑ ventre et
Extinguit nimiū bene si foueatur eodem — stomacho;.
Et dolor et feruor capitis curabitur illo — ꝑ capite.
Permiscēdo sibi forte si iungatur acetum
Expurgat sordens vulnꝰ. repletq; ꝑfūdū — ꝑ vulnere ꝑ

Et combusturis preclare cōuenit ignis fundo.
Ore diu tentum dentis sedare dolorem
Dicitur. et duras palpebras reddē molles
Aufert suppositum pruritus interiorum
Et stericis solet varijs succurrere causis
Hoc oleū quoniam variatur conficiendo
Dicam palladius quid scripserit ipe perit⁹
Quod rubeum fuerit foliorū sumito flores
Uncia sic purgatorum iungatur olim
In libra. vitreo sic claudens omnia vase
Sub phebo tentum septem suspēde dieb⁹
Inde medelarum varios seruet ad vsus:

p cōbusturꝫ
ꝯ durꝫ palpebris.
De pruritu ꝛ stericis.

Qualit̄ fiat oleū p̄ciosissimū rosarū ad p̄les vsus peroptimū.

¶ De lilio. cap. xxij.

The Lilly.

36.

At rosas (vt credo) rosas argētea debēt
Lilia iure seq̄: q̄ nec specie nec odore
Cedere creduntur roseo collata decori
Nec minus in multis hoim sūt apta medel'
Eius radicis bulbus (que lilia profert)
Sub prunis tectus i ficto quoqȝ trit⁹ oliuo
Prodest vsturis mire superadditur ignis
Et melius roseum sibi si iungat̄ oliuum
Duras matrices mollit (si subditur) idem
Elixis eius folijs cathaplasmate facto.
Molescunt nerui. cōbustaqȝ mēbra iuuant̄
Sicqȝ suppositis morsus curabit̄ anguis
Aut si cum vino bulbus potabitur ille
Sic quoqȝ fungorum vetat ille venena nocē
Hunc vino coctum tritūqȝ pedū supadde
Clauis. nec soluas nisi cum lux t̄tia trāsit
Pingui porcino decoctus idem vel oliuo
Reddē posse pillos mēbris narrat̄ adustȝ
Cum vino potum nociuum purgare calorē
Per ventrem dicunt. et sic prodesse lieni
Sicqȝ iuuat vuluas. sic idē mēstrua purgat
Uel si cum vino veteri coctum superaddas
Precisis neruis tritus cum melle medet̄
Expressus succus foliorum mixtus aceto
Et melli coquitur. sic mellis sint et aceti
Ut granienpartes predicti quinqȝ liquoris
Ad desiccandas nihil est magis vtile plagas
Indeqȝ cicatricem ducit licet inueteratam
Elixus bulbus et cerotis bene mixtus
Rugas distētat vult⁹. maculas fugat oēs
Lichenas purgat faciē q̄qȝ furfure purgat
Exprimitur succus de tritis floribus eius
Qui mollit vuluas cum lana subditus illis
Illitus asseritur sudorem posse mouere
Turgida maturat post ꝯquoq̄t et cito purgat

Lilium assimilatur auro.
ꝑ vsturis.
De neruis.
ꝑ morsibus serpentum.
ꝑ generatione pillorum.
ꝑ membris combustis.
ꝑ menstruis
pro neruis scissis
ꝑ maculis.
ꝑ lichenis.

¶ De satureia. cap. xxiij.

Sauery

TImbra solet grece dici satureia latie
Illi sicca mun⁹. vis ē sꝫ feruida valde
Prouocat vrinā cū vino ꝛ mēstrua sūpta — de ꝓuocatione vrine.
Pellit abortiuū. muliebria viscera purgat
Illius puluis cum cocto melle subactus
Et mansus (vel cum vino si sumitur idem)
Pectoris humoreꝫ pellit per sputa tenacē — pro pectore.
Cum vino tepido compescit tormia vētris
Si large bibitur verum iam sepe ꝓbaui
Est quidem morbus letargus noīe dictus
Oppositum medici quē dicunt esse frenesi — ꝯ frenesi.
Os vetat hic somnū. si sōno ꝗuat hoc egrū
Hoc tam letali somno depssus et aceto
Timbrā cōmiscēs foueat caput ide freqn̄t

Sic vicium pigri poterit depellere morbi.
Hanc herbam caueat mulier ꝯfingē ꝑgnās
Nā nō mansa modo sed ptū subdita pellit
Nausea sedatur hac. si bene trita sumat̄
Cum modico vino. vel si sumatur in ouo
Hocqꝫ modo mire venerem solet illa mouē
Si largo potu viridis vel sicca bibatur
Quod si cū vino mel iungit̄ ⁊ piper illi.
Non modicū veneris succendere dꝫ ignez
Hinc est a satiris merito satureia vocata
Quod sint i venerē nimis hec aialia ꝓna
Si desit thimus. pro thimo ponere timbrā
Precipiunt medici. quia vis ē equa duob⁹.

Prohibitio mulieribus grauidis.

pro venere.

De impositione nominis

Sage

wall sage or stony sage siderites

Saluia cū Ruta, faciūt tibi pocula tuta.

¶ De saluia. cap. xxiiij.

Saluia cui nomē eliphagꝰ ē apđ argos
Cū mł'sa iecoris ꝓdest potata q̄relis — ꝓ iecore.
Pellit abortiuū. lotiūq; ꝛ mēstrua purgat — ꝓ mēstruis.
Trita venenatos curat superaddita morſꝰ — ꝓ morsu ve.
Crudis vulneribꝰ (q̄ multo sāguie manāt) — ꝓ vulneribꝰ.
Apponas tritā. dicunt retinere cruorem
Cum vino succus tepidus si sumitur eius
Compescit veterem tussim laterisq; dolorē — pro tussi.
Pruritus vulue curat virgeq; virilis — ꝓ virga vi-
Si foueas vino fuerit quo saluia cocta — rili.
Illius succo crines nigrescere dicunt — ꝓ crinibus.
Si sint hoc vncti crebro sub sole calenti.

Loucage. or
Lūbardy Louage
dicitur etiam
Lanistica.

¶ De ligusticis.cap.xxv.

A Ligurū patria sūpsere ligustica nomē
Copia ꝙ maior ibi nascit̄ illius herbe
Tertiꝰ huic gdꝰ ē sicci calidi ꝓ vigoris ꝓ impositio-
Maior radicis vis est et seminis eius. ne nominis
Et par est illis vis in medicamine quouis
Inflato stomacho cum vino sūpta medet̄ ꝓ stomacho.
Et tali potu vis digestiua iuuatur
Omnibus et morbis sic prodest interiorū ꝓ morbis in
Urinas sic sūpta mouet. ⁊ mēstrua purgat teriorıbus.
Tota venenatis medicatur morsibꝰ herba
Si bibitur bene trita prius vinoqꝫ soluta
Et pars contrite ponat̄ desuper herbe
Nō modicū colicis ꝓdest hec māsa vl' hausta
Uel si radicis elixatura bibatur
Nec solum colicis decoctio proderit ista
Sed supradictis medicabit̄ omnibꝰ hausta
Digestibilibus semen bene iungitur eius
Oibus antidotis: qđ inest sibi pectica vtꝰ ꝓ oculis.
Hanc oculis strabꝰ potuqꝫ ⁊ odore nociuā Strabꝰ fuit
Asserit. antidotis eius tātūmodo semen discipl's raba
Misceri iussit hec vtrum dicerit a se i medicia pe
An a doctorum libris non est michi notū ritꝰ q̄ genet̄
Hec scio. ꝙ veteres nō paruis laudibꝰ istā expositiōez i
Attollunt herbam nec me legisse recordor breui ꝯꝑhē-
Ullum qui strabi sermonibus astipuletur. dit ꝙrabanꝰ
¶ De ostrutio.cap.xxvi. ꝓlixe fecerat

S Truciū ē obstructū qđ vl'gi more vocat̄
Uim calidā siccāqꝫ tz. radix fugat eiꝰ
Cū vino morbos iecoris si trita bibatur
Ictericos sic sumpta iuuat: splenisqꝫ tūorē ꝓ ycterıcis.
Morbum (quē greci scirosim dicere) repellit
Hocqꝫ modo lapides vesice frangē dicūt ꝓ lapidibus
Menstrua sic lotiūqꝫ mouet. tussiqꝫ medet̄ vesice.
Sic orthonoicis prodest si sepe bibatur ꝓ mēstruis
Subdita matrici depellere subdit abortū. et tussi.

Et ſic tarda nimis educere mēſtrua tradūt
Acri cum vino ſi iungatur atqꝫ polenta
Jllius ſuccus: lepras emundat inunctas
Hoc etiam ſucco iuncto cū polline (qđ dāt
Ordea) curatur (vt dicūt) puſtula queuis — ꝑ puſtulis.
Si ſuperaddideris emplaſtri more dolori
Jllius ſuccus cum melle terendo iugatus
Humores capitis purgat. ſi mare trahat — ꝑ humoribꝰ
Sternutamentum per ſe puluis mouet eiꝰ — capitis.
Naribus iniectis veratro nō ſegnius albo
Yctericis ſuccus mire medicabitur eius — ꝑ ictericis.
Hunc ſi mare trahant lacti mixtū mľiebri.

42

cheruil

¶ De cerifolio. cap. xxvij. seu Erpillo.

Est cerifolio vis acris et ignea valde
Appositū cācris tritū cū melle medet̄ — p cancro.
Cū vino bibitū lateris sedare dolorem — p dolore lateris.
Sepe solet. tritā si nectis de super herbaꝫ
Cum mulsa bibitum pituice noxia soluit
Ex oleo coctū frigus depellit inunctum
Si tritum mixto violento soluis aceto
Lumbricos tali potu tineasqꝫ repellis — p lumbricis
Cum vino ciet vrinas. et mēstrua purgat — p vrinis.
Virgine cū cera vetus huic axūgia mixta — De perotidꝫ
Non modo perotidas verū quosqꝫ tūores — ꝛ tumoribꝰ.

Curat vel reprimit si sepius hoc superaddas
Intinctum valido si manducetur aceto
Sepe solet vomitū ventrēq̧ tenē solutum
Si trito tegitur pectus succusq̧ bibatur
Urine clausos referat quosq̧ meatus — ꝓ vesica.
Illius elixatura vertigo fugatur — ꝓ vertigie.
Si caput ac tepida patientis sepe lauetur
Herbaq̧ timporibus ꝛ fronti cocta liget.

¶ De atriplice. cap. xxviij.

IN frigidare gdu pmo humectare scdo
Atriplicē dicūt eius mollit cib⁹ aluū — De varijs.
Duritias soluit varias, clauisq̧ medetur. — durităs.

Emplastrũ crude vel cocte si superaddas   p clauis.
Hocq̃ suppositũ scrabos cito detrahit vngues
Ignibus et sacris dicũt sic posse mederi   De ignibus
Atriplicem tritam cũ nitro melle et aceto
Dicũt appositam calidã sedare podagrã   p podagra.
Ictericon (dicit galienus) tollere morbum   De icterico
Illius semen cum vino sepius haustum.   et morbo.

De coriandro. cap. xxix.

Frigida vis herbe coriãdri dicit esse   De qualitate
Austereq̃ simus quãdã ꝟtutẽ habẽ
Hanc galien⁹ ait p quã depellere vẽtre
Lumbricos tineasq̃ solet si trita bibatur.   p lumbricis

Cum vino si mixto sumatur aceto
Una cum passa coriandrũ melqꝫ iugatum
Sedabunt varios supaddita trita tũores
Precipue testes crudos iuuat hoc medicamẽ
Illius semen ventrem stipare solutum
Fertur. aqua tũctum fuerit si sepius haustũ
Argenti spumam ceruse contere mixtam
His tritis succum coriandri iunge ⁊ acetũ
Quattuor his roseũ miscẽdo iugabis acetũ
Ista terendo simul ꝓciosũ cõficis vnguẽ
Quo sacros ignes pellas. calidosqꝫ tũores — pro sacris ignib⁹ ⁊ tumoribus.
Si tibi difficilis confectio tanta videtur
Succus cum solo ꝓdest cõmixtus aceto
Aut si frumenti panis mundissima mica — ꝓ expulsiõe cuiuscũqꝫ caloris.
Iungitur huic succo. sedat quẽcqꝫ calorẽ
Huic succo si iuncta fabe sit sola farina
Et superaddatur scrophis medicabit illis — ꝓ scrophis.
Et cedet feruens emplastro pustula tali
A multis scriptũ legitur: febris añ tremorẽ — ꝓ febribus.
Si trita grana voret coriandri semis eger
Euadet febrem. cui lux dat tertia nomen
Prestat idem lectum coriandrũ mane ꝑusqꝫ
Sol surgat. ceruicali si subditur egri
Senocrates scripsit totidẽ cessare diebus
Mẽstrua. quot mulieri coriãdri gña vorabit
Assidue quidã condãnant illius vsum
Nempe putant mortẽ. ꝗuis ne pare dolorẽ.

De nasturtio. cap. xxx.

Dicũt feruentes q̃ hñt nasturtia vires — ꝓ qualitate
Et siccas hac re venerẽ cũ ruta cohercet
Siccãdo semẽ fuerit si sũpta frequenter
Fermento cõmixta recens hec herba terẽdo
Antracas curat. bona q̃ plebs vlcera dicit — ꝓ antracis.
Si supaddatur curaqꝫ furunculus ista
Emittit saniẽ cum qua dolor ille recedit
Illius et succus crines retinere fluentes — ꝓ crinibus.

46

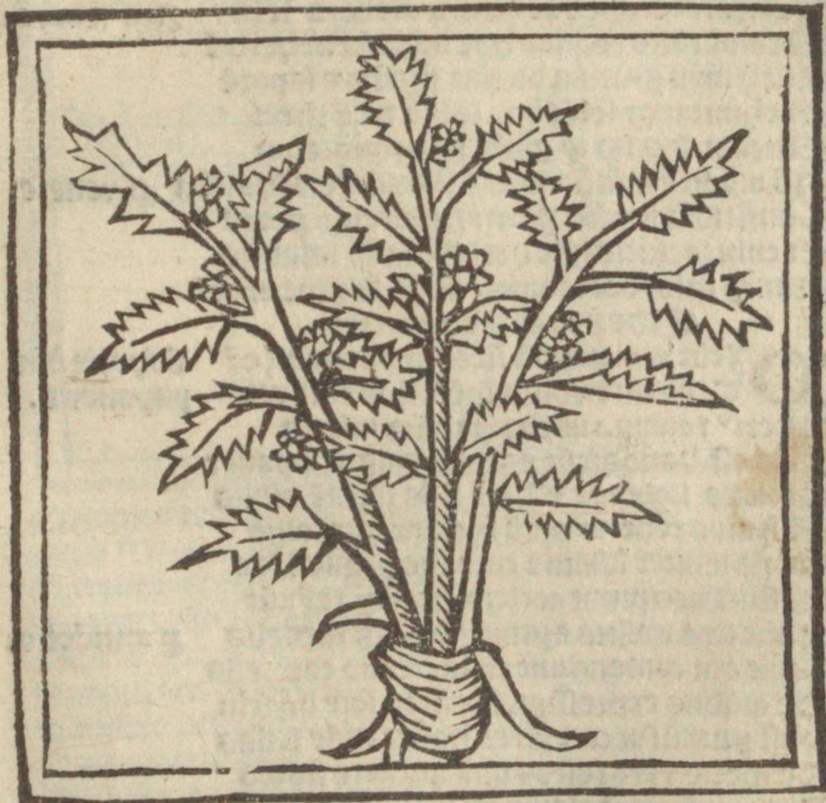

Illitus asseritur. dentisq levare dolorem ℘ dentibus.
De qua parte dolēs dēs est infus⁹ i aurē
Fortius est herba semen. depellit abortū
haustū cū vino ventrisq animalia pellit
Et sic serpentis dicunt obstare venenis ℘ venenis.
Solus odor positis carbonibus effugat illas
Splen reprimit. mixto si sepe bibatur aceto
herbā vel semē cum pollīne iūge et aceto
hec contrita simul sciasis supadde dolori ℘ sciasi.
Utile non modicū confirmat hoc medicamē
Lichenas succus purgat cū melle perūct⁹
Si prurigo caput aut vlcera turpia fedāt.

Anseris admiscens adipi nasturtia trita
Sepius vnge caput. viciū pelletur vtrūqꝫ — ꝑ omni veneno.
Si coquis hāc herbā capre cū lacte recēti
Illius aut semen dolor angat pectora q̄squis
Assumpto tepido potu sedabitur isto — ꝑ pectore.
Semē cū tepida cōtritū pōdere dragme
Et bibitū (dicunt) q̄ durā molliat aluum
Tussim compescit cum melle voratum. — ꝑ tussi.

¶ De eruca. cap. xxxi.

Roket.

ERucā calidā dicunt mediocriter esse — ꝑ digestiōe.
Siccā nō adeo. cib⁹ ei⁹ digerit escas
Et valꝫ vrinas hec mansa vł hausta mouē — ꝑ vrina.
d ij

40

Mādit vtiliter pueris tussimq; repellit ꝓ tussi.
Emendare cutē maculis cū melle iugatā ꝓ maculis.
Dicunt. et mundos lentigine reddē vult⁹ ꝓ lentigine.
Elixata prius radix valideq; subacta
Ossib⁹ et fractis superaddita detrahit illa
Cum vino tritum si semen sumitur eius
Quosuis pestiferos ictus curare refertur ꝓ ictibus pestiferis.
Hoc magis maculas purgat cū felle bouio
Illita (mira loquar) cū vino largius haustā
Indurare ferunt hac contra verbera sēsū ꝯtra ꝟbera.
Si conditoris coquus hāc admisceat herbā
Aut semen gratum dicunt prestare saporē
Euchiniumq; solēt hac causa dicē greci
Erucam. succus ꝙ gustu sit bonus eius
Nō modice māsā venerē stimulare vł haustā ꝓ venere.
Confirmāt medici pariter. pluresq; poete
Et cum lactucis hec herba cōesta salubris
Nanq; calor dat temperiem cū frigore mixt⁹

¶ De papauere. cap. xxxij.

Dicūt vim gelidā siccāq; papauerꝫ eē ꝺ specie duus papaueris.
Tres illi tribuūt. spēs. flos vni⁹ alb⁹
Alteri⁹ roseus. rubeus palēsq; minoris
Flos est. hanc dicūt agreste vulgo papauer
Cunctis nobilior est. cui flos nascit albus
Ex huius teneris opiū faciunt capitellis
Incisa leuiter summa cute. lacq; (quod ide
Defluit) accipiunt cocleis. siccūq; reseruāt
Antidotis multis aptum varijsq; medelis ꝓ antidotis.
Sunt qui contendunt cū lacte suo capitella
De quibus expressum siccāt in sole liq̄rem
Post primū succus vires habet inde scd̄as
De specie vero roseos quā gignere flores
Dixi (conficiunt oleum de semine tonso)
Nō modicum gustu iocūdum somniferūq;
Tertia cui flos est rubēs. semenq; nigellū ꝓ t̄tia specie papaueris.
Prestat (si bibitur) reliquarum more saporē

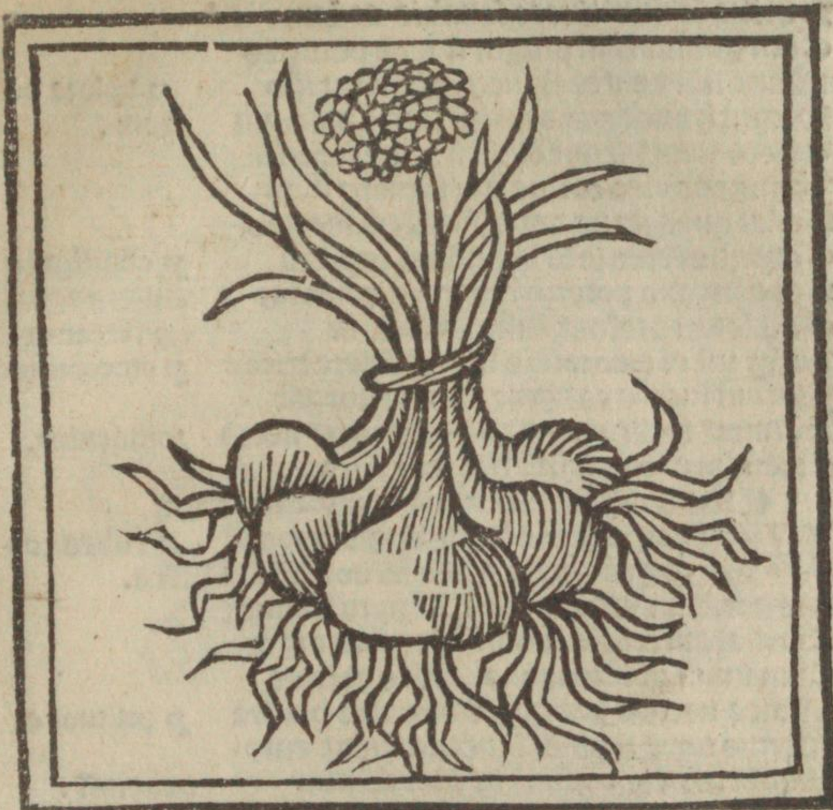

Elixatura tepida cuiuslibet harum
Eger si foueat faciem vel si bibat illam — ꝓ dormitiōe
Optatum capiet (nisi sit mors ꝓxia) sōnū
Sperma nigri bibitū cū vino strigere vētrē — ꝓ restrictio-
Dicitur. hocq; mō fluxus inhibet mulr'iebres — ne ventris.
Somnū dat bibitum tussim cōpescit vnꝙ; — ꝓ tussi.
Pondere denarij debent hec semia sumi — Quātū de-
Nam plus letargū vel mortē sepius infert — beat sumi.
De folijs eius tritis factum cathaplasma
Eximie fauces dicunt curare tumentes
Quos vocāt sacros / extiguere &r ignes. — Pro sacris
Frigore / vel cantu / potu ve / cibo ve / vl' estu — ignibus.

Aspera si fuerit vocalis reddita vena
Apposito tali fiet medicamine letus
Candida meconij species sic nẽpe vocari
Grecorũ lingua dicunt quodcũqꝫ papuer — Preparatio
Longe nobilior est. vtiliorqꝫ duabus — vtilis ad mł
Tũc cũ lacte fluũt capitella papauer; hui? — ta.
Lecta coquãtur aqua cui sit pars t̃ria mellis
Addita cũcta decoq̃s: donec decoctio spissa
Sit quasi mel. varios sic cõseruetur ad vsus
Sũpta facit somnũ. tussim fugat abstinet aluũ
Vocalis vene bene reumatismaca siccat
Eius de teneris opium factum capitellis.
Sicut iam docui roseo miscebis oliuo.
Unge caput mixtis: sedabit̃ his dolor ois — p dolore ca
Et solet hoc vnguem somni p̃stare quietem — pitis.
Predictis misce croci redolentia fila
Auris curabis hec infundendo dolorem — p dolore au
Hoc q̃qꝫ femineo cũ lacte croceoqꝫ subacto — rium.
Ungendo calidam poteris sedare podagrã
Ano suppositũ solet hoc adducere somnum
Istud idem solo prestare putatur odore.

¶ De cepis. cap. xxxiij.

De cepis medici nõ cõsentire vident̃
Nãqꝫ diascorides inflare caputqꝫ g̃uare
Atqꝫ sitim cepas dicit succendere mẽsas
Felicis nõ esse bonas inquit galienus
Flegmaticis vero multũ putat eẽ salubres — p flegmatic;
Non modicum sanas asclepius asserit illas
Presertim stõacho pulchrũqꝫ creare colorẽ
Affirmat quotiens aliquis cõspexerit illas
Et dicit: quisquis ieiunia soluerit illis
Unaquaqꝫ die ꝙ iuuet hic absqꝫ dolore
Affirmant omnes mansas inferre saporem
Et dicunt illas mollire salubriter aluum
Appositas perhibẽt morsus curare canios — Contra mor
Si trite cum melle prius fuerit vel aceto — sus canis.

Apponunt aliȷ́ cũ vino melleq́ʒ coctas
Trãſactiſq́ʒ tribus ſoluũt catheplaſma dieb⁹
Sal/rutã/cepaſq́ʒ/diaſcorides iubʒ ãguis — Contra morſus anguis.
Morſibus apponi ſic aſſerit ille iuuari
Femineo lacti commixtus ſuccus earũ
Pellit ſepe graues ab aure dolores — ꝑ dolore aurium.
Hic ſuccus cõmixtus aq̃ bibituſq́ʒ iuuabit
Illos quos ſubitus facit obmuteſcere morb⁹
Naribus attractus harũ tantũmodo ſuccus
Humores nociuos capitis deponere cogit — ꝑ humorib⁹ capitis.
Manſe vel pote tardãtia mẽſtrua purgãt
Trituraſq́ʒ pedũ(ſolee quas vel caligarũ — ꝑ mẽſtruis.

Duritie faciunt)succo sanabis eodem
Cum gallinarum pingui si sepe perūgas
Mane sibi dentes si succo perfricat isto — p dolore dē
Dicunt hunc dentis nūq̄ꝫ sentire dolorem — tium.
Ulcera compescunt oris cū pane comeste.
Intingens oleo coctas qui sūpserit illas
Sedat quos intus dat dissinterie morsus
Contritis sepis loca denudata capillis — p capillis re
Sepe fricans poteris reparare dolorem — cuperandis.
Oris fetori prosunt. fastidia tollunt — p fetore orꝫ
Hasqꝫ iubet emoroidis superaddere tritas — p emoroidis
Illarum succus caligine lumina purgat
Admixtꝰ melli. maculas quoqꝫ iūctꝰ aceto — p maculis.
Emendare solet si sint hoc sepe fricate.

¶ De buglosa seu lingua bouis. cap. xxxiiij.

Ling̃ bouis greco ſmōe buglosa vocat̃ — p rubea co-
hec colerā rubeā nimio feruore pustā — lera.
Purgat. cum vino fuerit si sumpta frequēt̃
Cardiacam colere quam facit copia nigre
Cum simili potata modo curare valebit
Hsiores nociuos pulmonis detrahit hausta — p pulmone.
Mixtus aque tepide si succus sumit̃ eius
Illi(qui patitur ciasim)mire medicatur — pro ciasi.
Uim memorem cerebri dicunt ſuare periti
Uinum potatum. quo sit macerata buglosa
Lentos conuiuas decoctio dicitur eius — Qualit̃ cau
Reddere: si fuerit inter conuiuia spersa. — set leticiam.

¶ De sinapi. cap. xxxv.

Int̃ eas(q̄s pictagoras laudauerat herbas)
Asserit̃ p̄mā laudē tribuisse sinapi
Quartus ei gradus est in vi sicca/calidaqꝫ
Extrahit humores viscosos. extenuatqꝫ — p humoribꝰ
Comburitqꝫ cutem. vis est tanta caloris — viscosis.
Maior vis eius in semine dicitur esse — p lapidibus
Sensus exacuit cibꝰ eius commouet aluū — vrinis ꝛ mē-
Cōfrigit lapides. vrinā ꝛ mēstrua purgat — struis.

Si tritum iungas tepide versasqꝫ palato
Ad solem: capitis purgabit flegma nociuū ꝑ capite.
Sternutamentis hoc admiscere salubre ē
Illo nam capitis strictura resoluitur omis
Mansum cōfortat stomachū suspiria sedat ꝓ stomacho.
Morsus serpentum (si trito mergis aceto) ꝑ morsibus serpentum.
Et superponas tali medicamine curas
Māsum pestiferos vetat intima ledē fūgos
Ui nimiū feruente cutem cōburere dixi
Sed tamen hec mľtis est vtilis vstio causis
Hac oculis nociuis capitis siccabit humor ꝓ oculis.
Et qui distillans pulmonū cōcaua ledit,

Et stōachi morbosqꝫ creat. tussimqꝫ ptisiqꝫ — Pro tussi.
Hac per vesicas coxe dolor inueteratus
Elicitur. sciasim quod greco nomine dicūt
Hacqꝫ tumor splenis durꝰ/iecorisqꝫ fugat — ꝓ iecore.
Et multum causis hic subuenit inueteratꝫ
Utile tot causis qm̄ cathaplasma sinapi
Sepius a medicis variatur conficiendo
Dicam qualiter hoc fieri iubeat meneniacꝰ
In mortariolo tritum bene pone sinapis — De cōfectio
Semen. iungatur huic panis cādida mica — ne sinapis.
Sic vt tertia sit panis pars iuncta sinapi
His ficus siccas/et mel iungas/ ⁊ acetum
Etatis q̄tum vel morbi causa requirit
Nam quo plus ficus sicce vl' mellis hēbit
Illa sinapi vis tanto solet acrior esse
Debilior quo plus panis mittes et aceti
Ne tibi sit vilis(moneo)confectio talis
Effectum cuius in multis sepe probaui
Nō tamen hāc iubeo cūctis apponē morbis
Sed raro magnis et causis inueteratis
Plinius in musto cum semine precipit huius
Radices mergi. sic postqꝫ sumpserit harum
Omnem vim vinū multū putat esse salubre
Faucibus et stōacho potatuꝫ/luminibusqꝫ — ꝓ stomacho.
Pluribus et capitis dicit prodesse q̄relis — pro capite.
Infuso faciunt oleum de semine quidem
Utile lumborum vitijs stupidis q̄qꝫ neruis
Exprimitur succus tenero de caule sinapis
Quod siccū mādens dētis tormēta fugabꝫ — ꝓ dolore dē
Uocales venas semen lenire sinapis — tium.
Mausum cōfirmant adipi tūdendo vetusto
Cōmixtū scrophas disperget. si supaddas — ꝓ scrophis.
Illius fumus multum prodesse caducis
Dicitur. atqꝫ stere causas siccando iuuare
Cum ficu tritum capiti supaddere raso
His qui litargū patiūtur magna medela est.

Uel si sepe pedes vngendo fricabis eorum
Semen cōtritum melli coniunge vel vncto
Istud alopitiīs iuuat vnguem sepe fricādo
Acri cum vino lepras emundat inuncto
Hoc quoq; modo curat manso ꝑidica febr; ꝑ febribus.
Antea ꝙ duri veniat commotio morbi.

Ⅽ De caule. cap. xxxvi.

Colewortes

Caulis romana grecoꝝ brassica ligua
Dicit hic ꝙuius passim nascat in ortis
Est tamen illius ad multa salutifer vsus
Annis sexcentis vsos medicamine caulis
Romanos catho testatur medicina ꝑusq;.

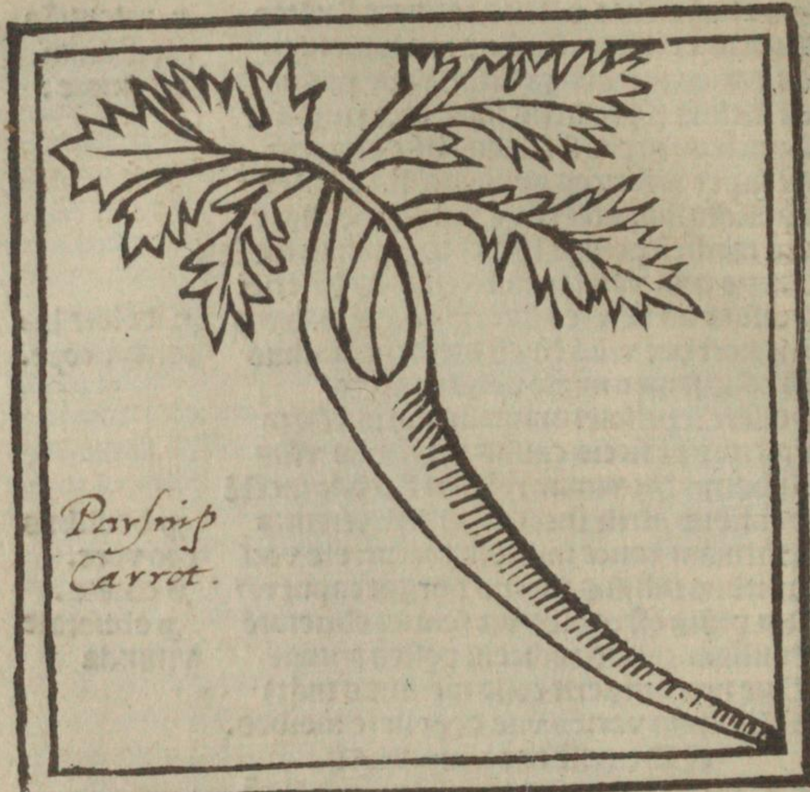
56

A medicis rome descripta fuisset in vsum
Tunc ortus escas illis dabat et medicias
Uulnera non tm̄ curare recentia caulem — p vulnerib⁹
Ipsemet affirmat actor: sed inueterata
Et cancros etiam loca sz p⁹ anne lauar — p cancris.
Precipit vt vino tepido. sic denics crudum
Unaquacs die bis tritum apponere caulē
Ordea quam dederint cauli miscere farinā
Idem precipit. rutam quocs cum coriādro
Et sale permodico sic omnia mixta recēdo
Apponi dire docuit cathaplasma podagre — p podagris.
Hoc etiam morbis medicabitur articulorꝫ — De fistulis ꝛ
Hoc quocs siringas ait ꝛ luxata iuuare — gutta.
Atcs suppositum varios sedare tumores — De variis
Illius vrinā (fuerit qui caulibus vsus). — tumoribus.
Causis neruorum calefactā censuit aptaz — p neruis.
Hac ex vrina pueri si sepe lauentur
Asserit illorum multum conferre saluti
Hoc de caule catho quēdam scripsisse libellū
Crisippum dicunt huius de viribus herbe
Omnes confirmāt caligine lumina tergi — p oculis.
Eius qui viridi vescetur caule frequēter — p lacte in
Auget lac mām̄is cib⁹ ei⁹ mēstrua purgat — nutrice.
Atcs iuuat stōachū sūptas vt ꝯcoq̄t escas — p stomacho.
Si multum coquitur: restringē dicit aluū
Aut semicrudus solet illam soluere sūpt⁹
Assumptus crudus sic vt tingatur aceto
Splē repmit tumidū. semē depellit abortū — p splene.
Unctio cū veteri coctos bn̄ contere caules
His oleum roseum q̄tum res postulat addas
Ardores nimios iuuat hec cōfectio febris — p febre.
Si superponatur stomacho mēbro ve calēti
Acri non cissum si mergis alumen aceto
Et caules sic vt corpus redigantur i vnū
Cuncta terendo diu: potes ꝯspicere lepras — p lepra.
Et plures alias maculas his sepe pungēs.

His etiaz crines poteris retinere fluctes | p retentiõe capillorum.
Dicitur et testes istud curare tumentes
Et varios morbos genitalia que patiunt | p tumore.
Et melius si predictis faba cocta iugatur
Cum fenu greco si tundas hũc et aceto
Et super arteticos apponas ista dolores
Multum subueniet illis vitijsqz podagre
Nõ modicũ poterit istõ cathaplasma mederi
Unctio cum veteri caulis cineres bñ triti
Prosunt ad veteres lateris coxeqz dolores | p dolore lateris et coxe.
Sit licet hec vilis tñ est medicia salubris
Si calis semen mixto potatur aceto
Pellere sepe solet animalia noxia vẽtris
Fit cinis ex siccis caulis radicibus vstis
Subditur hic vinum releuat siccãdo iacẽtẽ
Dentibus atriti succum glutire virentis | p dentibus
Affirmant rauce multum succurrere voci | pro voce.
Naribus infusus succus purgat caput ei9 | p capite.
Qui prius est caules vix sentiet ebrietatẽ | p ebrietatẽ vitanda
Euulsam caulis radicem postea tritam
(Que non attigerit collo mellinus inqt)
Suspensam varios vue depellere morbos.

¶ De pastinaca.cap.xxxvij. *Parsnip. Carot.*

Est pastinace virtus in semine tantũ
Et radice sua.mulsa si decoquis ei9
Radices multũ decoctio proderit eius
Si potanda datur splenis iecorisqz q̃relis | p splene et iecore.
Lumborũqz leuat eadem potata dolorem
Hanc si lacte coquas:decoctio sũpta iuuabit
Asmaticos q̃uis veteres vẽtresqz fluctes | p asmaticis
Radix illius collo suspensa tumores | p tumore testiculorum.
(Ut quidam dicunt)cõpescit testiculorum
Qui pastinacam fert aut qui mãdidit illã
Dicitur a nullo serpentum posse noceri | ɔtra ẜpentes
Accendit venerem si large sumitur illa | p venere.
Si circũscalpis dentes radicibus eius. | p dentibus

Dicunt ingenti persepe dolore leuari
Ex vino pastinace si sepe bibatur
Compescit diros quos scorpius intulit ict⁹ ꝑ ictibus
Sic quoqꝫ feminei ventris curare tumorē scorpionis.
Dicūt. quo mulier quasi pregnās eē videt ꝑ tūore vē-
Quod pastū tribuat: est pastinaca vocata tris mulierꝫ.

¶ De origano. cap. xxxviij.

ORigani vires calide sicceqꝫ leguntur
Terti⁹ huic.i vtroqꝫ grad⁹ ꝯcedit esse
Illius in vino curat decoctio sumpta
Quoslibet pestiferos morsus si sepe bibatur ꝑ morsibus
Cum mulsa sumpta ꝓdest aconita bibēti pestiferis.

~~Penny royal~~

Sic multis alijs dicunt obstare venenis
Concassato iuuat mansum: vel sepius haustū
ydropicos reprimit bibituz: siccatq tūores p ycterícis.
Cum mulsa bibitum colerā deponere nigrā
Dicunt oxifabi fuerit si pandere sumptum
Mēstrua reducet bibitum: vel si supaddas
Tritum vel cocta mulier si se fouet herba
Illius puluis tussim cum melle repellit p tussi.
Pruritus acoras maculasq cutꝫ fugat oēs Acore sunt
In quo decoquitꝰ si sepius amne lauetur acrita vlce=
In lauacro iuuat ycthericos hec decoctio sūpta ra i capite
Succus predicte viridis si sumitur herbe. p ytericis

60

Uuas et fauces curat siccando tumētes
Oris vulneribus medicabitur ore retētus — De ore.
Naribus infusus y vino mixtus oliuo
Inuisum capiti coget manare cruorem
Auribus infusus sedat cum lacte dolorem — p auribus.
Hic succus mixtus cepis et roseriaco
Ponitur ad solem tunc sepius ardet
Sicqȝ quaterdenis feruebit in aere dieb⁹ — p confectio=
Si supponatur lecto confectio talis — ne fienda.
Effugat vt dicunt aīalia cuncta nociua — p euacuādo
His quibus ex aliquo vicio digestio tarda — animalia no
Euenit ex vino(prodest)si sumitur albo — ciua de lecto
Cum calida stomachi mors⁹ lenire pbatū ē
Illius succos oleos mixtos et aceto
Succida lana bibat ⁊ sic supaddita mēbris
Luxatis et contusis multum iuuat illa
Prouocat vrinam.lumbricos reicit haustū — De puoca=
Dente diu tentum solȝ inde fugare dolorē — tione vrine.
Omnia potatus succus iuuat interiora — p dentibus.
Eius cum succo si carica trita bibatur
Sudorem poris producere fertur apertis
Appositus coxis succus cum polline farrīs — p coxis.
Harū sepe grauem pellit repmit ve dolorē

¶ De serpillio.cap.xxxix.

Serpillū veteres dixerūt qd̄ q̄ si fpat
Terre vicin⁹ hic feruida siccaqȝ vis ē
Acri cū vino coctum cotundas oliuo
Cui rosa dat nomē.hoc vnguine pline frōtē
Egroti.capitis solet hoc sedare dolorem — p dolore ca=
Nidor combusti serpētes effugat omnes — pitis.
Et quoduis aīalis infūdos ore venenum — ꝯtra fpētes
Hoc ideo miscere cibis messoribus est mos
Ut si forte sopor fessos depsserit illos
Uermibus a nocuis tuti requiescere possit
Pestiferos morsus bibitū iuuat appositūqȝ — de puocati
Prouocat vrinas.cōpescit tormina vētris — one vrine.

Splen iuuat admixto si sepe bibat̃ aceto
Si mel predictis iungatur sputa cruenta
Jactantes mire potus solet iste iuuare
Haustum cum vino iecoris sedare dolorem — ꝑ iecore.
Dicitur. hicq; solet ꝓducere mẽstrua pot⁹ — ꝑ menstruis

¶ De violis. cap. xl.

Nec rose⁹ supare decor uec lilia possũt
flagrãtes violas spẽ, nec vi nec odore
Dicitur humida vis illis. ⁊ frigida primo
Esse gradu. spẽs tres esse leguntur earum
Noscere quas tm̃ diuerso flore valemus — Violaꝝ tres
Nam sũt purpurei flores albiq; nigriq; — sũt species.

Violett { purple / white / black

Cunctis pene pares sūt ī medicamīe vires
Inflāmata iuuant loca. tritas si superaddas
Crapula discutitur bibitis capitisq̄ʒ ūguēdo
Olfactū solo. vl' si caput inde coronas
Anguinis pote medicant᷑ aque resolute
Purpuream violam dicunt curare caducos
Precipue pueros si mixto sumitur amne
Radices viole cum mirra tunde crocoq̄ʒ
Hoc inflammatis oculis apponito nocte — p̄ oculis in-
Contritis folijs viole cum melle perūgēs — flammatis.
Ulcera sanabis capitis. si iungis acetum — p̄ vlceribus
Et cathaplasma facis cedet collectio q̄uis — pro tumore

Illius curat elixatura tumorem matricis.
Matricis tepida si sepe fouebitur illa
Ani fixuras (quas appellant ragadias) p fixuris.
Addita serotis medicatur sepe perunctis
Pustula si fuerit: melli sup adde iugata
Illius semen cum vino menstrua purgat p mēstruis
Trite commixto radices eius aceto.
Splen siccāt bibite vel spleni si sup addas pro splene.
Hocqꝫ modo calidā dicunt sedare podagrā p podagris
A stomacho coleram rubeā potata repellit
Herba virēs viole/ vl' flos/ sicc⁹ ve/ recēs ve/
Morbos de colera rubea vel sāguie factos Pro variis
Mollibus in costis aut in pulmonib⁹ ipis morbis.
Sedat si mixto potabitur amne recēti
Infantum tussim sic et suspiria sedat pro tussi.
Ex violis oleum sicut de flore rosarum
Conficiunt multis qꝫ dicunt vtile causis
Aurib⁹ infusum sonitū fugat: atqꝫ dolorē p auribus.
Et capiti prodest: quocqꝫ dolore laboret pro dolore
Leuit' infrigidās corp⁹qꝫ sopore resoluēs capitis.
Lumbricos necat infusum bibitū ve vl' vnctū
Et capitis furfur oleo depellitur isto
Os capitis ictu fuerit si forte plicatum
Intantum vt lingue patiēs amiserit vsum
Fac prius hanc violam cū vino sumē tritā
Postea si fuerit capitis pars dextera lesa
Contritā plāte pedis hanc adnecte sinistre
Atqꝫ econuerso facias si leua plicata est
Os resilit. lingueqꝫ die reddit vsus eadem
Ut iustus tradat medicus. qui talia scripsit
Altera vis viole fertur mirabilis esse
Albe si viole radix teneatur in ore
Et transglutitus sit succus sepius eius p sanguinis
Uulneris imodice tradūt mox sistē fluxū retētiōe cu-
Hanc liquiritie tradit vim plinius esse iuscūqꝫ vul-

¶ De aristologia. cap. xli. neris.

ARistologie species tres dicim⁹ esse
Lõga prior(radix ẽ cui⁹ lõga)vocat
Dicta rotunda seq̃ns q̃ sit radice rotũda
Tertia clematis greco sermone vocatur
Uiribus hec pene par dicit esse rotunde
Omnes vim calidã.siccãq3 legunt habere
In primo vis sicca gradu feruensq3 secũdo
Pestiferos morsus cum vino sũpta rotũda — p morsibus pestiferis.
Curat.⁊ assũptis pdest sic hausta venenis
Hocq3 modo tardas educit sumpta scd̃as
Cũ pipere et mirra putredie mũdat ab oi — p omni putredine.
Post partum potata seras: vel subdita tm̃

Asmaticis prodest. et frigora sūpta repellit — p asmaticis
Pleureticos curat mixto si sumitur amne
Quodlibet infixum supaddita trita repellit
Vulnera cum melle purgat liquore, repletq̧
Quod si predictis irim coniungis: et ide
Ungas gingiuas dētesq̧ putredie purgas — De purgatione dētium.
Splenis duritiam soluit. laterisq̧ dolorem
Si mixta potatur aqua: febresq̧ malignas — p febribus.
Hoc potata modo fertur compescere mire
Sic etiā spasmis super oia subuenit hausta
Et sedat diram sic sepius hausta podagram
Et morbuz curare solet sic sumpta caducū — p morbo caduco.
Et ventris nimiū sic mitigat illa dolorem
Et sic fit sumpta leuior paraliticus illa
Demonum fumus depellere dicitur eius
Infantes fumo tradunt hoc exhilarari
Fistula curatur huius radicibus herbe — p fistula.
Si bene purgatis eius loca concaua farcis
Singultus sumpta sedare dicitur illa
Omnia longa potest q̄ dixi posse rotūdam
Longa tamen vires habet illas debiliores
Unde quidem si defuerit quandoq̧ rotūda
Par pondus longe ponatur dimidiumq̧
Fomento longe prodest decoctio mire
Matricum morbis humores extenuando — p matricib9
Pingues et purgat eadem si sumitur illa
Plinius hanc formare mares cū carne bouina
Appositum vulue postq̧ conceperit inquit
Trita necat pisces admixta calce rotunda
Hanc ideo quidam terre dixere venenum.

¶ De marrubio. cap. xliij.

Marrubiū nostri dixerunt prassion agri
Hanc herbā medici calidā siccāq̧ scdo
Tradūt eē gradu decoctio totius herbe
Semis aut ei9 ptisicos mire iuuat hausta — Ptisici sūt q̄ patiūt̄ i pul.
Pectoris hec varios cōpescit potio morbos

Et melius prodeſt illi ſi iungatur yris
Aſmaticos ſic ſūpta iuuat: tuſſiq; repellit. p aſmaticis.
Accelerat partus. eadem pellitq; ſecūdas
Si mel marrubio iungat vulnera purgat p vulnerib⁹
hocq; modo curat que rodūt vlcera carnē
Dicitur hoc bibitū lateris ſedare dolorem p dolore la-
Omnibus his ſuccus ſiccatus pderit ei⁹ teris.
Illius ſuccus cum vino melle ve mixtus
Prodeſt luminibus caligine debilitatis pro oculis.
Sic iuuat ictericos iniectus narib⁹ idem
Auricule que grauem dicunt curare dolorē
Hunc mixtum roſeo ſi fundas intus oliuo.

Usum marrubij dicunt non esse salubrem
His qui vesici morbo renum que laborant — Quibus nō licet vti.

¶ De yri. cap. xliij. Rochet gētle, or Roi galtai

IRi dat florum nomē color ipse suorum
Celestis similes sunt nēpe coloribꝫ yris
yllircam dicunt illam: quia plurima nasci
Fertur in illiria / vis eius siccaqꝫ calensqꝫ
Dicitur atqꝫ gradū dant huic i vtroqꝫ scōm
Maior vis huius est in radicibus eius
Has des siccandas p frustra rotūda secatas
Sic vt se partes non tangant insere filo. — De preparatione.
Inqꝫ loco sicco fac suspēdantur in vmbra
Uix aliter totum poteris siccare p annum
Cum vino sedant tussim. prebētqꝫ soporē — pro tussi.
Si latitans intus fames precordia sedat
Pellitur illarum cum vino puluere sumpto
Cum mulsa bibitus coleram depellit iniqꝫ — pro colera.
Tormina commixta bibitus sedabit aceto
Hocqꝫ modo sumptis dicūt pdesse venenis
Spleneticis ꝛ contractis et frigore lesis — p spleneticꝫ
Cum vino bibitus puluis medicabit eius
Hocqꝫ mō sūptꝫ tardētia mēstrua purgat — p menstruis
Duritias stericas radicum coctio mollit
Si subtus tepida foueantur sepius illa
Hec cum clisterio si sit subiecta per anum
Non modicum ciasis dicunt pdesse dolori — pro ciasi.
De radicibus his mixta coleria melle
Fiunt que vulue pellunt subiecta secūdas
Inqꝫ locis hec fixa cauis ciringa curant.
Commixtꝫ melli desiccat vulnera vuluis — p vulnis.
Carneqꝫ nuda replet (si sit supadditꝫ) ossa — Papule sūt
Pulueris ellebori pars tertia iungit albi — humores in
yris radicum tenui cum puluere duplo — facie i pmo
Puluis vterqꝫ simul cōmixto melle ligatꝫ — gdu humidi:
Hoc suppositum purgat caligine vultum — et in secundo
Et papulas eiꝫ istud cathaplasma repellit. — calidi.

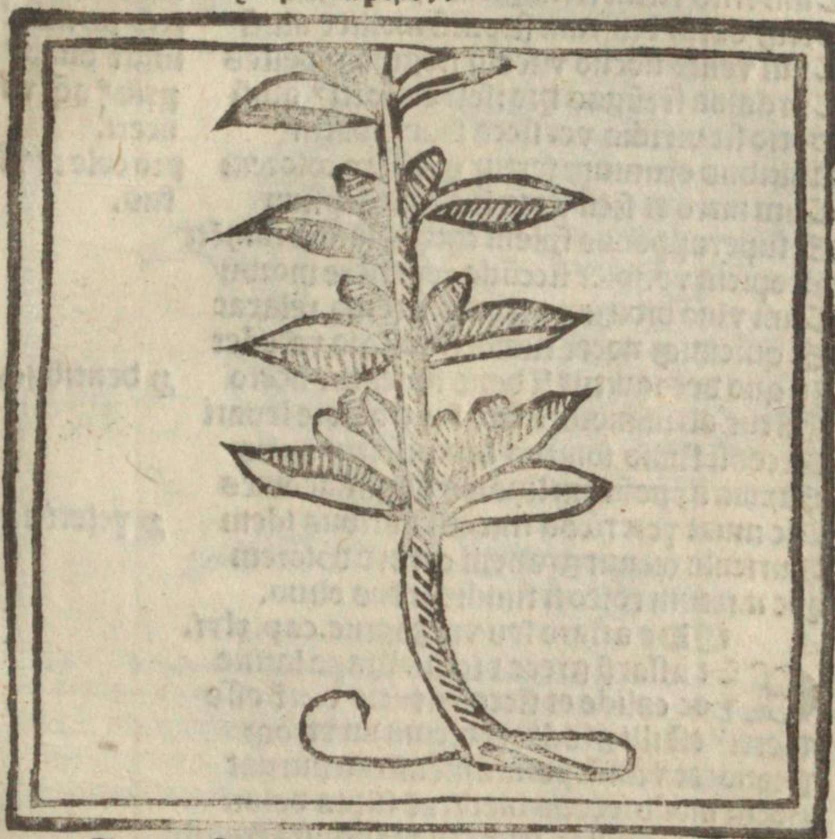

¶ De enula.cap.xliiij.

ENulā quā grecus elnā vocat elenūq;
Dicitur a medicis hec for̄a cognita cūctis
Humida vis eius et feruida dicitur esse
Humor habere gradū primum feruorq; scdm
Dicitur illius decoctio menstrua purgat
Si bibitur mouet vrinam: depellit abortum
Dicitur hec eadem stipatum soluere vētrem
Radix trita fugat ciasim superaddita coxe
Ex eius folijs cum vino nectare coctis
Mire neufreticis renes inuoluere prodest
Eius radicum puluis cum melle voratus

Tussim compescit ortonoicisꜛ medetur
Cum succo rutte si succus sumitur huius
Affirmant ruptis ꜱ prosit potio talis.

¶ De ysopo. cap. xlv.

Hysop

Ysopum siccum calidū quoꜛ terti⁹ illi
Est in vtroꜛ gradu eius decoctio facta
Sic vt cocta sit sicut mel. ficus quoꜛ sicca
Prodest nō modicū patiētib⁹ hausta catarrū — p catarro.
Subuenit & voci rauce versata palato — pro voce.
Et prodest cunctis pulmonū sumpta q̄relis — p pulmone
Lumbricos ventris eadem potata repellit
In pectus capitis si distillatio fiat.

70

Quod ꝑsepe solet tussimqꝫ ptisimqꝫ creare — pro tussi.
Prodest hec eadē decoctio sūpta frequēter
Oibus his ꝓdest puluis cū melle iugat⁹
Cum trito viridi si iungitur oximel illi — Oximel ē qn̄
Sicqꝫ datur bibitum stipatū molliet aluū — ꝑtia ps mellꝭ
Cum vento nocuo viscosū flegma repellēs — iūgiꝭ duab⁹
Cardama si iūgas his: solues forti⁹ aluū — ꝑtib⁹ aq̄ vꝭ
Potio sit viridis vel sicca sepe bibatur — aceti.
Vultibus eximium fertur prestare colorem — pro colore vꝭ
Cum nitro et ficu sicca si coxeris ipsum — tus.
Et superapponas spleni cathaplasma tumēti
ydropicis ve. solet siccādo repellere morbū
Cum vino bibitum precordia tensa relaxat
Et quicunqꝫ nocet tumor interiora recedet
In quo decoquitur si dens foueatur aceto — ꝓ dentibus.
Fertur ab immodico cito sepe dolore leuari
Accensi fumo sonitus compescitur auris
Elixum appositum liuores limpidat omēs
Sic iuuat yctericos iniectū naribus idem — ꝓ ycteriicis.
Auricule dicunt grauem curare dolorem
hoc mixtum roseo si fundis intus oliuo.

¶ De assaro seu vulgagine. cap. xlvi.

Est assarū grece dictū vlgago latine
hec calide et sicce virtutis dicitꝭ esse
Terti⁹ est illi grad⁹ (vt dicunt) in vtroqꝫ
Prouocat vrinā: potata menstrua purgat
hocqꝫ modo iecoris medicatꝭ sūpta dolori
ydropicosqꝫ iuuat. sciasi fugat hausta freq̄nꝭ
Et vulue morbis decoctio subuenit eius — ꝓ morbis vꝭ
Dicitur ycterícum potata repellere morbū — ue.
Elleboriqꝫ modo vomitu ꝑcordia purgat
Sed non est huius purgatio tam violenta
hec metuenda quidam si fiat taliter illa
Etatem et vires eius circunspice ꝑmum — Mod⁹ vten
Quam purgare voles ⁊ tēpus q̄le sit āni — di medicamī
Et si sit regio feruens vel frigida valde — nib⁹ herbaꝝ

Aut ſi temperiem mediā tenet int̄ vtrūqꝫ
Nam ſenibus puerisqꝫ parū donare licebit
Etatis medie plus his iuuenesqꝫ requirūt
Pinguibus et validis pl⁹ dādū q̄ꝫ macillātꝫ
Debilibusqꝫ viris magis in gelida regiōe
Dandum q̄ꝫ calida duris quoqꝫ labore.
Plus illis tribues quos reddūt ocia molles
Hec circumſpiciens et cetera talia tractās
Nō ſolū tutus dabis hāc: ſꝫ quaſlibꝫ herbas
Que purgāt vomitu ſtōachū vētrē ve reſoluūt
Sed quia de cunctis dixi cōmunit̄ herbis
Quo ſit dāda modo ꝑprie vulgato docebo

rum laxati e uarum,

qualit̄ dāda

Fole foot or Coults foot

De folijs eius triginta recentia tollens
Adde meri tantū quo possūt cūcta recōdi
Tota nocte mero facias macerant in illo
Mane terens vino quo sūt macerata resolue
Tunc olus excoctū cum pingui carne recēti
Porcina prius egroto dat sufficienter
Et sumat vini q̄tum vult fortis ꝛ albi
Sic assari succum colatum trade bibendum
Fortibus et magnis est hic numerꝰ folioꝝ
Sufficiēs reliquis (vt diximus) est minuēdꝰ.
Juxta qđ vires, etas, et cetera poscunt.

fit in speciali ex ꝓprie hec herba.

Mints

De menta. cap. xlviij.

Vim calidā siccāqꝫ gdu fermēta scdo
Illius potu vis digestiua iuuatur
Cōfortat stōachū vomitū qꝫ detinz hausta — ꝑ stomacho
Lumbricos qꝫ modo depellere fertur eodē — ꝑ lumbricis
Diuersis morbis occurrit testiculorum — ꝑ testiculis.
Si foueant aqua qua mēte cocta sit herba — ꝑ solutione
Concretū soluit lac mammis addita trita — lactꝫ māma
Instillata fugat auris cum melle dolorem — rum.
Asperitas lingue fugit illa sepe fricate — Sapa est suc
Hausta que cuz sapa partū solet accelerare — cus pirorum
Trita cais morsū supaddita cū sale curat — viridum.
Hec emoptoicis mixto succurrit aceto.
Matrici succus si subditur illius ante
Quam fiat coitus mulier nō concipit inde
Caseolos succus putrescere nō sinit eius
Admixtus vel si viridis superadditur herba

De cipero. cap. xlviii.

Vim cipero medici calidā siccāqꝫ scdo
Dicūt esse gradu. potu depellit eius
Calcucus vrine. purgat laxatqꝫ meatus — Pro vrina.
Dicit appollodorus qꝫ pellere possit abortū
Si mulier foueatur aqua qua coxerit illū
Asserit hic inde consumi posse lienem
Illius fumus si sepius ore trahatur
Si se sanus homo fumo subfumiget illo
Dicit eum fieri firmū magis et leuiorem — De firmita-
Subuenit alarum viciis admixtus oliuo — te ꝛ leuitate
Succus sic viciū fugat intertriginis vnctū — hominis.
Humores nimios purgat siccat sepiꝰ haustū
Illius solus puluis cum melle iugatus
Ulcera mirifice vel vl'nera putrida purgat — ꝑ vlceribus
Si bibitur stomachū confortat debilitatum — ꝑ stomacho
Ydropicis multum succurrit sepius haustū — ꝑ ydropicis
Atqꝫ per vrinas humores purgat aquosos — ꝑ humoribꝰ
Contrito validum cipero si iungis acetum
Ulcera (q̄ serpunt) cohibes medicamie tali.

De peonia. cap. xlix. Pentorobō: a. S. Seminibus

PEoniā medici calidā siccāq[ue] fatent[ur]
Ip[s]āq[ue] tenē gradū dicūt i vtroq[ue] scd'm
Splē iecur & renes cū m[e]l'sa sūpta iuuabit ꝑ splene ie=
Si iūgant[ur]. ei violenter amigdala trita. core & renib[us]
Menstrua si purgat. et fluxū detinet alui
Illius in vino decoctio sepius hausta
Uesice duros siccat sic sumpta dolores. ꝑ doloribus
Et scotosim sic illa iuuat stomachiq[ue] dolorē Scotosis ē
Neufreticos eadē multū iuuat ytericosq[ue] obtenebratō
Calculus infantum potu depellitur eius q̄ fit in ocul[is]
Pressuras (inferre solent quas sōnia nocte) ex ꝟtigie v[e]l

Peonie semen (bibitur si sepius) arcet
Illius radix pueris suspensa caducis
Nō modicū ꝓdest galien⁹ vt asserit auctor
Quendā si puerum narrat vidisse caducū
Etas cuius erat annorum circiter octo
Peonie puer hic radicem ferre solebat
Appensam collo quadam vice decidit illa
Moxq̧ puer cecidit: solito q̄ more ligata
Protinus euasit: galienus vero probare
Rem plene cupiens radicē denuo dempsit
De collo pueri: ceciditinquitq̧ resumpta
Cognita vis herbe fuit huius sic maīfeste
Ipse diascorides cunctis ait esse caducis
Aptam si bibitur: vel si suspenditur illa
Seminis illius terquinq̧ rubentia grana
Cuz vino fluxū matricis sumpta cohercēt
Nigra solēt varios matricū pellē morbos
Si totidem dantur cū vino nocte bibenda
Huius sunt gemine species: mas dicit̄ vna
Alteraq̧ minor est spēs: et femina dicta
Radix maioris est palmis longa duabus
Grossaq̧ sex digitis radix diuisa minoris
Dicitur in plures radices: hec bene purgat
Post partum potata steras vino sociata
In cunctis reliquis similis vis dicitur illis

alio vicio capitis.

Res mirāda p caducis.

De matricis fluxu.

Altera species seu de minori.

¶ De barroco. cap. l.

Herbā quā greci dixerīt mellisophilos
Barrocū nr̄i dicunt vulgariter illa
Pre cūctis apib⁹ grauissima dicit̄ herbis
Nec gaudere magis vllius flore videtur
Contritis foliīs apium si vasa perungas
Non fugient: meliusq̧ facit si lac sibi iūgas
Unguine cultores retinent examina tali
Auxilium presens apium fert ictibus illa
Ictus de trita tegitur si protinus herba
Hocq̧ mō (quos vespa nocet vl' arena) curat.

De apibus.

Trita folz veteres cōpescere cū sale strūas — p strumis.
Hocqz modo vitiis dicunt succurrere sedis
Femina purgatur decocto cum sale succo
Tali discutitur inflatio noxia potu
Eius viridis decoctio sepe bibatur
Antiquos dissintericos iuuat et caliacos — d dissintericz
Asmaticis eadem prodest ortonoicisqz — asmaticz et
Ulcera depurgat: morbos leuat articulorz — ortonoicis.
Herba caīs morsus supraddita cū sale curat
Eius fomento decoctio menstrua purgat — p mēstruis.
Ore retenta solet dentis sedare dolores — p dentibus.
Lumina purgari caligine plinius inquit. — p oculis.

Eius si succo fuerint cum melle perfecta.

¶ De senecione. cap. li.

ORigeron greci nos senecion vocam⁹
Q̄ꝺ canis similis videat flore capillis
Nascit in muris ꝛ in hortis ꝛ tegulatis
Illius herbe vis frigida dicitur esse
In medicinali radix non ponitur vsu
Flores cum folijs tundens infūdito vini
Per modicum dulcis ꝛ sic tepefacta tūori
Hec simul apponas ani: vel testiculorum — ꝓ timorib⁹
Addito thus istis. neruos ꝛ vulnera q̄uis — testiculoꝝ
Curabis facile posito cathaplasmate tali — ꝓ neruis et
Hec eadem triti facient eius capitella — vulnerib⁹,
Potari prohibent, quia suffocare bibentem

Quidam confirmāt: aut cōtra plinī⁹ auctor
ycterīcis huius potum donasse salutem — ꝑ ycterīcis
Cum vino dicit / taliqꝫ medicari
Morbis vesice plures ait ille probasse
Et cordis vicījs illam iecorisqꝫ dedisse — pro corde et
Torminib⁹ quoqꝫ cū passo / potuqꝫ iuuasse — iecore.
Hoc varios morbos / p̄recordia q̄s patiunt
Et viridis facit hoc si tincta voretur aceto
Tritas solz duras hec cū sale spgē strūas — pro strumis
Hanc circūscriptam si quis fodiat sñ ferro — duris.
Et tangat dētem tribus vicibus ide dolētē — ꝑ dentib⁹.
Unasquasqꝫ spuens vice postqꝫ repōat eodē
Quo fuit orta loco: sic sursum viuat vt herba
Plinius vt dicit. non amplius ille dolebit.

¶ De celidonia. cap. lij.

Esse celidonie species gemine referunt
A medicis spēs. est maior pria vocata
Altera ꝟo mior ocl'is medicatur vtraqꝫ
Cecatis pullis hoc lumina mater yrundo — p oculis.
(Plinius vt scribit) q̄uis sint eruca: reddit
Hanc nasci dicit auibus venientibus illis
Et desiccari solito dum more recedunt
Indeqꝫ nomen habet celidonia nāqꝫ chelidō
Dicitur hec volucris grecorum more vocari
Florentis succus cum melle coquat in ere
Igne leui. spumam donec proiecerit oēm
Et quasi crassiem mellis decoctio sumat
Utilius nullum dicunt oculis medicamen
Quos caligo nocet si sint hoc sepe perūcti
Conteritur iuncto sibi radix eius aneto
Et sic ictericis cum vino sumitur albo — p ictericis
Dentibus illatum prohibet cōtrita dolorē — p dentibus.
De folijs eius contusis si cathaplasma
Cum vino fiat. maculas abstergere dicūt.

De centaurea. cap. liij.

Sunt cētauree spēs: maiorqꝫ minorqꝫ
Ut supra scriptis dixi de pl'ib' herbis
Sed q: per paucas spēs cognita maior
Hanc pretermittens vires narrabo minoris
Quam cunctis notam credo vl'garib' ipsa
Desiccatiue virtutis dicitur esse
Nō modicū plagas cōglutinat ide recētes — p plagis recentibus.
Inqꝫ cicatrices veteres superaddita ducit
Illi (qui sciasim patitur) decoctio mire — pro sciasi.
Prodest. illius si sit subiecta per anum
Sanguine detracto sedat mox illa dolorem
Fomento neruis eadē medicabitur egris
Illius succus deducit menstrua sumptus — p menstruis
Pellit abortiuū. medicamina cūcta maligna
Cum vino sumptum dicūt purgare p aluū
Melle sibi iuncto caligine lumia purgat — pro oculis.

Illius exprimitur autumni tempore succus
Quem desiccatum feruenti sole reponunt
Ad rerum curam (quas dicimꝰ añ) salubrē

¶ De colubrina siue dragõtea. cap. liiij.

HErbā dragõteā grecoꝝ quā vocat vsus
hec eadē vulgi ligua colubrina vocat̄
Qđ colubro similis macl'oso cortice surgit ꝑ venenis.
Ex q̄bus antiquis expertū credimus esse
Quod q̄at a simili colubrina venena fugare
Quisquis se trita radice perunxerit eius
Tutus ab incursu serpentum dicitur esse
Morsibus illarum cum vino sumpta medet̄
Si iungas oleum cum succo seminis eius
Auribus infundens poteris sedare dolorē ꝑ auribus

Hoc succo lanam madidam si narib⁹ addas
Cōpescens morbum qui polip⁹ est vocitat⁹
Sic etiam cancris magnū solet eē iuuamē   p cancris.
Succo radicis eius caligo fugatur
Et varij morbi que lumina perpetiuntur   p oculis.
Ex ipso puro si sint lita melle ve mixto
Et prodest oculis radix si manditur assa
Cum pusca granis terdenis seminis haust⁹
Lumina munda ferunt pulsa caligie reddi
Si marcescentis illius floris odorem
Nare trahat pregnās: deponere fert abortū
Uel si sit radix matrici subdita trita
Puluis radicis eius cum melle iugatus
Tussim cōpescit sumptus: sedatqꝫ catarrū   p tussi.

Et confert emoptoicis hoc sepe iuuamen | p emoptoic
Pectoris humores exhaurit nō rediturος
Omnibus his prodest radix si sumatur assa
Istud idem facit eius decoctio sumpta
Eius cum vino radix venerem mouet hausta
Prouocat vrias: flagedenica vl'nera purgāt | p vrinis.
Si sit ei trite cum melle brionica iuncta
Uulneris hoc mūdat sordes siringia curat | p vl'nerib⁹.
Sola sibi iuncto maculas depellit aceto | p maculis.
Esse pedum vicium dicunt cui pernio nomē
Est a pernicie membris patiētis idipsum.
Plebs dicit mulam solet hec de frigore nasci
Amne dragonthee radices decoque. tali
Pernio deletur: si sepius amne lauetur.

¶ De gaisdone. cap. lv.

Vatis a grecis ē vulgo gaisdo vocat9
Nō modicū q̄stū p̄bens tictorib9 herba
De folijs eius tritis fiet cathaplasma
Uulnera (magna licet) cōglutia atq3 cruorē p vl'nerib9
Illorum sistit. reprimit quoq3 tumores
Si cū melle teris hāc: sordida vl'nera purgat
Emundat maculas: et sacro subuenit igni
Qui si iungens albumen eam superaddas.

¶ De eleboro albo. cap. lvi.

ELeborum geminas spēs testat habere
Albū qd̄ sursū purgat nigrū q3 deorsū

Uim siccā calidāq; tenēt: et tertius illis
Est in vtroq; gradus: nigro violēti⁹ albū
Dicitur. vnde prius dicam de viribus ei⁹
Suppositum quoq; modo depellit abortū
Naribus attractus sternutamēta mouebit
Illius puluis capitis pellentia morbos ꝓ morbis ca
Misceť confecturis: que lumina purgāt pitis.
Et multum prodesse ferunt vicijs oculoꝝ pro oculis.
Pultib⁹ admixt⁹ mures puluis necat ei⁹ ꝓ muribus.
Et cum lacte datus est muscis ꝑnitiosus pro muscis.
Dicunt per vomitum varios educē sūptū
Humores: vetereſq; ferunt pellere morbos
Purgatur et tali vomitu vertigo vetusta ꝓ vertigine
Insanis/ melancolicis valet: atq; caducis De insanis
Sepeq; curatur sumpto limphaticus isto melancolicis
ydropicis in principio mire medicatur et caducis.
Emūdat leprā tetanū fugat atq; podagrā Tetan⁹ est
Cōfirmat tremulos. redeūtia tormia curat ꝯtractio ner
Diuersis vicijs stomachi sciasiq; medeť uoꝝ ceruic;
Et tussi veteri febribus super omīa ꝓdest qn̄ non pōt
Quartanis annis iam pluribus inueteratz moueri hō i
Ingenti cura sumpturum plinius istum de epitauus
Admonet: vt septē se prepararet an̄ diebus ꝙ tn̄ iclinaľ
Humectisq; cibis corpus bene tēperet oē ꝙ nō pōt se
Nec sero tenet qui debet sumere man e erigē. exita-
Et quando sumet iubet explorare serenē u⁹ ꝙ sursum
Et calidam clarāq; diem: vētrisq; carēt detinz caput
Obseruare quidam curam si spreuerit istā ita ꝙ neqt
Passurum nimios affirmat eum cruciat⁹ inclinari.
Elleborumq; iubet in pultibus antea coctū
In lente dari: sic dicit non nociturum
Hocq; dari ꝓhibet senib⁹ puellisq; tenellis
Mollibus et timidis. animiq; viris mulierbz
Et macris nimiū dicit non accipiendum
In succo tisane vel mulsa pane ve coctum
Sumere precipiunt alij: sic vtile sumē dicūt

Philo composito fertur scripsisse libello
Qualiter elleborum sit nobis accipiendū
Inqꝫ suis ypocras amphorismis istiꝰ herbe
Solius meminit: quam nouerat vtiliorem
Plures scripserunt huius de viribꝰ herbe
Et quo sit sumenda modo docuere q̄busqꝫ
Non tamen inueni q̄ꝫ plura volumia voluēs
Ullum: qui certum pōdus donare iuberet
Illius dixisse satis se credo putabant
Cum iuxta vires, etates, tempora dādum
Iussissent: michi vero satis non esse videt̄
Tutum rem (subitum q̄ confert sepe periclū)
Commendare dari cuiqꝫ sine pōdere certo
Plinius vt scribit, themison donare solebat
Ellebori dragmas geminas: tribuisse seq̄ntes
Bis binas etiam cōfirmat. nō tamen ipse
Pondere (quo iubeat sumi) statuisse videt̄
Cū tñ ellebori nigri iubeat dare dragmā
Quattuor aut scrupulos michi significare
Albi dimidium pondus tantūmodo dādum
Quod longe nigro violentiꝰ esse fatetur.

℗ acceptione ellebori.

Qualiter sit dādū elleborum secundū videt̄ pōdus

¶ De elleboro nigro. cap. lvij.

Elleborū nigrū nō est adeo violentū
Nec formidādū q̄ꝫtū (qđ diximꝰ) albū
Hoc quoqꝫ p̄cipiūt veteres in lente coquēdū
Aut in vissellis, sic insanis medicari
Assumptum dicunt: et sic ꝓdesse podagre
ydropicis mota febre dicitur auxiliari
Miram sentit opem sūpto paraliticus illo
Et varios bibitū morbos leuat articulorum
Educit coleras varias: et flegma ꝑ aluum
Elixature potu caligoqꝫ fugatur
Duritias suppuratas factum cathaplasma
Cōcoquit ⁊ purgat: vacuat ciringia collo
Infixus modicum radicis surculus eius
Postqꝫ dies geminos sit surculꝰ ille rēotꝰ

℗ podagris.
℗ ydropicis

Duritie suppurate dicūtur q̄ subtus hoiez in aliq̄ mēbroꝝ isert

Ordea (quā dederint) contrito iūge farinam
ydropicis tumor appositis siccabitur istis — pro tumore
Mēstrua suppositū purgat. depellit abortū — ydropicum.
Auditū reddit. si surdis auribus illud — ꝑ auditus
Imponas et post biduū triduū ve repellas — restitutione
Appositum tollit maculas eius cathaplasma
Emundat lepras. scabies quasqꝫ repellit — pro lepra et
Ore diu tentum (quo coxeris illud) acetum — scabie.
Dentis non modicum dicunt sedare dolorē
Ellebori nigri precepit plinius vnam
Donari dragmam leuiter sic ꝓmouet aluū
Plusqꝫ bisbinos obolos vetat accipiendū.

¶ De verbena cap. lviii.

VErbenā gerobotanū peristereonqꝫ
Appellāt greci spēs hec fert habere
Binas. effectus est idem pene duabus
Cum vino iuuat ytericos si sepe bibatur — p ytericis.
Pestiferos morsus curat superaddita trita — p morsu pestifero.
Cū vino renouāda quidā per quattuor ista
Est medicia dies oris bene vlnera purgat — p vlneribꝰ.
Illius succus tepidus si voluitur ore
Hoc quoqꝫ facta recēs herbe decoctio p̄stat
Hac etiam queuis putredo repellitur oris
Si tepefacta diu voluatur fauce sonora
Glutinat herba recens vulnꝰ supaddita trita

88

Occurrit cunctis cũ vino sumpta venenis
Que fuit alterius febris accedenda dieb⁹ ꝑ febribus.
Pellitur hac. tribus assumptis radicib⁹ ei⁹
Cum totidem folijs potetur aqua resoluta
Ista prius patiens ꝙ frigus sentiat vllum
Hocqꝫ modo febribus quartanis illa medetꝛ
Bis binis folijs cũ tot radicibus haustis
Illius in vino si sit decoctio facta
Conuiuas hilares inter conuiuia spersa
Reddere narratꝛ. vt iam ꝓscripta buglosa ꝑ cognitiõe
Hanc herbã gestãdo manu si q̃ris ab egro mortꝫ aut vi
Dic frater: quid agis? bene si rñderit eger te patientis.
Viuet. si vero male: spes nulla salutis
Ex hac compositam quidam iussere coronã
Apponi capiti causa quacunqꝫ dolenti De dolore
Sic dicunt illam celerem ꝯferre medellam capitis.
Plinius affirmat hãc omibus esse salubrẽ
Uisceribus. lateris iecoris morbisqꝫ q̃reꝉ ꝑ varijs in=
Pectoris et vicijs ꝛ precipue medicari firmitatib⁹.
Pulmonũ causis hanc asserit ille ptisiqꝫ ꝑ pulmone.
Parotidas reprimit adipa cõmixta vetusto ꝑ parotidis.
Herbamqꝫ cui nomen folijs de mille dedere
Betonicam que pari verbene põdere iũge
Hec mixta potentur aqua nullum medicamẽ
Utilius credunt illis: quos calculus angit
Non modicũ laudare magos hãc assert herbã
Plinius hanc cunctis dicũt obsistere morbꝫ ꝑ morbis.
Et quodcũqꝫ petet hac impetrare ꝓfictum
Sic et amicitias captari posse potentum
Et pelli febres plurima talia fingunt
Que ꝙuis natura potens concedere posset
Uana tamen nobis et inania iure videntꝛ.

¶ De germandrea. cap. lix.

Gamedreos grece q̃ germãdrea latine
Dicitꝛ: hanc herbã calidã siccãqꝫ fatentꝛ
Tertius ẽ in vtroqꝫ grad⁹ depellit abortũ.

Si mixta potetur aqua tussiq medetur | pro tussi.
Conquassata iuuat: si mixta bibatur aceto
Splen siccat. purgat cū vino mēstrua sūpta | ꝑ splene et mēstrua.
ydropicis in principio sic sumpta medetur
Sic quoq pestiferis occurrit morbib⁹ illa | ꝑ ydropicis
Cunctis predictis prodest supaddita trita
Sordens purgabit vulnus: licz inueteratū | ꝑ vulnerib⁹
Si cum melle teras: et trita desupaddas
Samedreos oculi succo cum melle perūcti
Dicuntur clari dempta caligine reddi
Si tritam misces oleo corpusq perungas
Pellet frigorem reuocabit et ipsa calorez.

¶ De maurella. cap. lx.

HErbã(quã greci strigũ dixere)latini
Maurellã dicũt vis ei⁹ frigida valde ẽ
Dicitur auricule mire sedare dolorem p auriculis.
Illius succus si sensum funditur intus
Egilopas strigui dicũt cathaplasma mederi
Istud idem dicunt capitis prodesse dolori pro dolore
Una cũ striguo si sal panisq; terantur capitis.
Parotidas reprimit cathaplasmat; addita more
Strigui prurigo depellitur illita succo
Succus suppositus fluxũ stringit in febrẽ
Contritis eius foliĵs coniunge polentam p fluxu mu=
his supappositꝫ sacer ignis ⁊ herpeta mordax liebris.

Dicitur expelli si vero iunxeris istis ꝑ sacri igit
Argenti spumam, cerusam, oleūqꝫ rosatū bus.
Fortius et melius predictū fit medicamen

¶ De iusquiamo siue de caniculata. cap. lxi.

Iusqamū greci (quā nr̄i caniculatam
Dicunt huic herbe vt⁹ ē frigida valde
Tres hꝫ hec spēs semē ꝑfert ꝑor album
Altera subrufum producit, tertia nigrum
Nobilior reliquis est semē que gesserit albū
Pro quo (si desit) mos est apponere rufum pro omnib⁹
Nigrū vero frequēs medicoꝝ respuit vsus tumoribus.
Iusquiami folijs contritis adde polentam

92

Hec adibendo potes quosuis curare tũores
Sic mire calidã potes ifrigidare podagrã — ꝑ podagris
Auribus infusus vermes succus necat ei⁹ — pro dolore
Illarũqꝫ solet varios leuare dolores — aurium.
Ore diu tepidum si contineatur acetum
Quo sint decocte radices illius herbe
Dicitur immodicũ dẽtis paccare dolorem — pro dolore
Expressus succus contriti seminis eius — dentium.
Uiscosum calidumqꝫ põt cõpescere reuma
Si fuerint oculi patientis sepe peruncti
Seminis illius obolus cum semine mixtus
Miconis pariter cũ mulsa sumitur illis
Utiliter fluxũ matricis que patiuntur
Et dicunt emoptoicis sic posse mederi — ꝑ emoptoicꝫ
Uel quoqꝫ modo sanguis iactetur ab ore
Dicitur hic potus medicari sepius haust⁹
Cum vino tritum semen cathaplasma factũ
Mãmas et testes dicunt curare tumẽtes — pro tumore
Emplastris multis apponitur antidotisqꝫ — mãmarum.
Infert sicut olus comestaqꝫ munera vite
Prestat idem succus in quouis vl'nẽ fusus.

¶ De malua. cap. lxij.

Dixerũt maluã veteres q̃ molliat aluũ
Esse cacostõacã sext⁹ niger asserit illã
Atqꝫ diascorides. tñ interioribus ambo — ꝑ mollifien-
Sumptum sicut olus multũ ꝓdesse fatenꝫ — do aluum.
Et sic vesice dicunt illam medicari. — pro vesica.
Sicqꝫ venenosis occurrere potibus illam — ꝑ potu vene
Hi quoqꝫ affirmant malue folijs salicisqꝫ — noso.
Ex equo tritis citius meliusqꝫ cruentum
Sanari vulnus emplastris q̃s preciosis — ꝑ vulnerib⁹
Addunt auctores ipsi quod malua potenter
Conquassata iuuet adipi commixta vetusto
Unius caulis radix admota dolori
Dentis sedat. tñ venerem stimulasse fiat — ꝑ dentibꝰ
Hec eadem femori si lino adnexa geratur.

In laua nigra tectam si gesserit illam
Femina mãmarum dicunt occurrere morbis
Scripsit abortiuam thebanus olimpi⁹ illam
Si resolutus adeps miscebitur anseris illi
Et sic subdatur veluti pessaria vulue
Contritis foliis illius cum sale pauco
Egilopas pelles succoqꝫ medeberis eius
Puncturis apium cui si coniungis oliuum
Corpus ⁊ inde linas: apiũ te nulla nocebit — ꝓ egilopis.
Decoctam lotio capiti supaddito maluam — ꝓ puncturis
Sic turpes acoras pelles furfurqꝫ nociuũ — apium.
Decoctis eius foliis si iungis oliuum
Extingues ignẽ sacrũ cathaplasmate tali
Et combusturis illo bene subuenis illis. — pro sacris ignibus.

Duritias stericas eius decoctio mollit
Intestinorum causis matricis et ani
Hec eadem mire prodest: si subditur illis.

¶ De pericella. cap. lxxiij.

HErba solet lapathi vl'go picella vocari
Illius spẽs dicuntur quattuor esse
Par tamẽ est farine vis oibus in medicina
Omnibus est illis feruens austeraqz virt⁹
Unde quidẽ stomachũ cõfortat sũpta solzqz
In stomacho clausum p ruct⁹ pellẽ vẽtum — p stomacho.
Sumptaqz sicut olus fertur restrigẽ vẽtrẽ — pro ventre.
Pruritus mordax scabiesqz cutis laceratrix
Illius tepida cedunt apoximate facto
In vino cocte radices et bene trite.

Apposite scrophas compescũt perotidas — ꝑ scrophis.
Eius sepe tepens si coctio gargarizetur
Uuas sedabit timidas dentisꝗ dolorem
Hoc dissintericos potu iuuat et ciliacos — ꝑ dentibus
Pellitur hac tepida dolor auris si foueat — ꝑ dissiteries
Decoctas valido radices eius aceto. — ꝑ auribus.
Et tritas spleni superaddas sepe tumẽti
Quãuis nõ modicũ reprimet siccãdo tũorẽ — pro splene.
Cum vino vel aqua radicum coctio facta
Mẽstrua restriget potu lapidesꝗ repellit
Hec eadẽ iuuat ictericos suspensaꝗ collo — ꝑ menstruis
Illius radix scrophas nasci prohibebit. — ꝛ lapidibus.

¶ De lolio. cap. lxiiij. — ꝑ ictericis

A Rumētis nocuā loliū grec⁹ vocat herbā
Quā nři dicunt vulgari noie nigellam
Cācros emūdat: nascētia vl'nera curat pro cācris.
Cū raphano modicoqꝫ salis supaddita trita
Zernas et lepras cura compescis eadem pro lepra.
Sulphure cū vino purgamētisqꝫ columbe
Admisce lolium semen quod lilia prebent
His iūgas hec cocta mero supaddita scrophis
Sic scrophas spergit. sic apostemata rūpit ꝓ fractione
Duritias q̄ alias emolliet hoc cathaplasma apostēatum
Mulsa decocta cum vino thure crocoqꝫ
Apponas coxe scias si quam vexat iniqua
Parturiens mulier si se subfumiget illa ꝓ partu mu
Asseritur citius ventris deponere pōdus lieris.
Argenti spume commiscens hāc adipiqꝫ
Appōas calide cathaplasma salubre podagre
Et per se tali multum prodesse probaui. ꝓ podagris.

¶ De cicuta. cap. lxv.

Frigida letifer vis est natura cicute
Uñ negat gelidi potāte more veneni
Qui ꝑit hac herba cutꝫ ei⁹ fit maculosa
Unde genus mortis valet hoc ꝑ signa ꝓbari
Publica pena reis hec esse solebat athenis
Hac sumpta magnus socrates fuit examiat⁹
Qualiter hoc fiat non extimo dicere nr̄m
Cum nil (qđ noceat) sꝫ quod iuuat. ē referēdū
Hac sumpta si quis morti sit ꝓxim⁹ herba
Forte merum tepidum bibat: euadetqꝫ ꝑiclū
Sed quouis potu solet hec assumpta nocere
Magnifice tamē apposita solet illa iuuare
Estiuas mire iuuat epiphoras oculorum
Si frons contritus foliis sit operta virentis
Uel si sint eius circūlita lumina succo.
Hac q̄qꝫ pellūtur sacer ignis ⁊ herpeta mordax
Tradit a nasillas. si succo sepius eius
Uirgo linat māmas. sibi cū turgescē ꝑmū ꝓ mammis

ncipient. modicas semper stātesqꝫ manē
Lac ꝯtrita virēs mānis supaddita siccāt
Extinguit venerē fluxū quoqꝫ semis oēm — Pro desicca
Si pecten trita cathaplasmos sepius illa — tione lactis.
Argenti spume cōmiscens hanc adipiqꝫ
Appōas calide cathaplasma salubre podagre
Et per se tali multum prodesse probaui
Singula qd memorē nociuū quēcūqꝫ calorē — ꝑ podagris
Opposita trita poteris curare cicuta.

¶ De pipere. cap. lxvi.

Armic iam dictꝫ aliquot vlgarib⁹ herbis
Nūc spēs illas q̄s cūctꝫ iā sepe notas

Usus medendi fecit tentando referre
Atq̧ prius piperis quod notius ipsa coq̄na
Quā medicina facit vires puto discutiēdas
Uirtutis sicce piper asserit calideq̧
Tres sūt huic spēs: albū, lōgūq̧, nigrūq̧ — Tres spēs
Sed qꝛ sūt gemie medicis tātūmodo note — piperis.
De specie nigra dicā quedā michi nota — ꝯ spē nigra.
Crudū vel coctū sumptū vł melle rigatū
Uim digestiuam stomachi iecorisq̧ iuuabit — ꝓ digestiōe.
Morsus pestiferos curat: fastidia tollit — ꝓ morsibus
Occurrit variis thoracis sepe querelis — pestiferis.
Quodq̧ mouere frigus solꝫ ꝑiodica febrꝭ — ꝓ febribus

Compescit et febris si sumitur an̄ tremorem
Cum lauri baccis vel cū folijs bene tritis
Cūq3 mero tipido potatum tormina sedat
Et scrophas reprimit admixtū cū pice dura
Et superappositum recte quoq3 iūgit illis — p scrophis.
Que purgare solent oculos caligine dura
Admixtū nitro maculas cathaplasmate delz — pro oculis.
Usti stercoris humani cum puluere tritum
Una iunge piper: et sic superaddito cācris
Experti nichil vtilius hoc puluere dicunt — p cancris.
Nemo potest oēs piperis describere vires
Nāq3 pip ferme medicamia cūcta reqrūt — Quod īfinite sunt piperis vires.
Antidotisq3 solet preciosis pluribus addi
Hinc puto tā paucis laudes ꝛ simplice dictas
Qd sit in innumeris hoc dignū laude medet

De piretro. cap. lxvij.

Est piretrū calidū siccūq3: q̄rt⁹ ī istis
Est ḡd⁹: excruciat dent; si frig⁹ hūor
Masticet hoc patiens: teneatq3 diuti⁹ ore — p dētibus.
Et iuuat admixto si gargarizetur aceto
Hocq3 mō tumidā repmit de flegmate liguā
Sic vnā releuat humoris pondere p̄ssam
Et multis alijs vicijs sic subuenit oris
Nō modicū pdest sumptū cū melle caduc;
Sicq3 leuare solet morbum q̄ mēbra resoluit — p caducis.
Suspensum collo pueris prodesse caducis
Creditur. et solo succurrere fertur odore
Ex oleo quo decoquitur si corpus inūgas
Ante febris motum. minuet tolletq3 rigorē — p febribus.
Renū sepe grauē fugat vnguē tale dolorē — p dolore renum.
Mirā sentit opem paraliticus ide perūct⁹
Non leuiter fuerit manibus si sepe fricat⁹ — p paliticis.
Unguine si totum corpus mulcebitur isto
Largus per poros sudor procedet apertos
Membroꝝ solet hoc q̄uis curare stuporē
Et corpus seruare potest a frigore tutum.

Et medicamento soluetur tethanus isto
Tantūdem prodest si tritum soluis oliuo
Sitq3 fricādo locum q̄uis medicare valebas.

¶ De gigimbere. cap. lxviij.

G Igiber atq3 piper equales i medicina — Sigimber et pip sūt equales ī medicia
Dicūt hac causa taceo de virib⁹ ei⁹.

¶ De cumino. cap. lxix.

E Sse putāt calidū siccūq3 cumınum
Terti⁹ est illi grad⁹ in ꝯtutib⁹ istis
Assumptum quoq3 mō depellere tradunt
Uiscera vexātē ventū. stomachūq3 ꝯuētez — pro expulsione vēti a stomacho.
Et digestiuū stomachi iecoris q3 calorem
Excitat et veneris credūt inhibere furorē
Et fluxum ventris in aceto stringere coctū
Hoc orthonoicis miram prestare medelam — ꝑ ortonoicꝭ
Atq3 venenosis cum vino morsibus ipsū — ꝑ morsibus venenosis.
Experti dicunt cum pusca sepius haustū
Prebet opem tritūq3 fabe cū polline iūcto
Melle tepente solet testes curare tumētes — pro tumore testiculorū.
Appositum sistit cum pusca mēstrua sūptū
Dicunt pallentē mansum dare sepe colorem

¶ De galanga. cap. lxx.

F Legmonē stōachi sūptū galāda resoluit
Et si flēatic⁹ fuerit corroborat illū
Inclusum ventū sumptū fugat interiorum — ꝑ expulsiōe vēti i interiorib⁹ inclusi.
Uim digestiuam iuuat hoc colicis q̄ medet
Ōris non modicū māsum cōmēdat odorē
Augmētat sumptū veneris renūq3 calorē — ꝑ calore renum.

¶ De zedoar. cap. lxxi.

A D primū sūptū zedoar obstare venenis
Affirmāt et reptiliū mors⁹ leuat haustū
Sūptū confortat stomachū ructusq3 salubres
Commouet: et crebro fastidia repmit vsu
Antiquū stomachi dicunt curare dolorem — ꝑ ātiq̄ dolore stomachi
Illud si patiens ieiunus masticet ore
Et sic infectam sensim voret ore saliuam. — ꝑ expulsiōe

Lumbricos vētris depellere dicit haustū
Allia quē faciunt fetorem pellit ab ore
Et nimium bibiti vini depellit odorem.

fetoris ab ore tam vini q̄ alliorum.

¶ De gariofilo. cap. lxxij.

GAriofilū dicunt calidū siccūq; secūdo
Esse gradu iecur ꝛ stōachū corroborat haustū
Et terme cūctis valet interiorib⁹ ipsum
Accendit venerem si dragme pōdere tritū
Potatum fuerit cum vacce lacte recenti
Uim memorē cerebri: ꝯfortat scpi⁹ haustū.

ꝑ corroboratiōe stōachi

¶ De cinnama. cap. lxxiij.

CInnama tres spēs dicit hr̄e: sꝫ hacꝫ
Est p̄ciosa magis q̄ pl⁹ subtil' habet
Et q̄ plus mordet mixta dulcedie liguā
Humores stōachi siccat: corroborat ipsum
Et facit acceptas vt digerat protin⁹ escas
Sūptū curate par loculisq; mēstrua purgat
Humida tussis eo sedabitur. atq; catharr⁹
Ydropisis speciem (cui p̄bēt tipana nomē)
Sumptū nō modicū repmit renūq; dolorē
Reptilium morsus curat. si iungitur illis
Que curant oculos: humores siccat aq̄ sos
Si' bene contritū forti miscetur aceto
Liberat appositum tetra lentigine vultū
Sicq; iuuat morbū qui ducit ab ipete nomē
Grossa magis species fluxus emorroydarꝫ
Stringit. aqua gelida bene si ꝯtrita bibat
Tempore quo nūdū patiēs ieiunia soluit
De specie gemias hec q̄rit potio dragmas

Tres sūt species cinnamomi q̄ꝝ subtilior ꝛ dulcior melior est aliis.
pro tussi.
ꝑ ydropisis
ꝑ doloribus renum.
pro oculis.
pro lentigie vultus.
Emorroyde dr̄ illi q̄ patiūt fluxū sāguinis in ano.

¶ De costo. cap. lxxiiij.

COsti sūt geie species. ḡuis vna rubēsq;
Est. et amara nimis hec indica dr̄ esse
Altera vero leuis. nec amara colore s' alba
Hanc arabes mittunt: prior vtilior medicie
Urinas purgant. et eis obstantia pellunt
Splen curāt et epar, laterisq; fugare dolorē

ꝑ vrinis.

Dicunt cum vino tepido si sumpserit eger
Menstrua purgabunt si se subfumiget illis   p mēstruis
Femina sic etiam vulnus sedare dolorem   p doloribus
Dicunt. aut ex his sibi si pessaria subdat   vulue.
Lumbricos pellunt: purgant lētigine vltū
Si tritis cum melle linas venerēq3 mouerē
Dicuntur. si sint cum mulsa sumpta tepēti
Ex oleo (costum quo coxeris) illine ꝗ̄nis
Ante febris tipū. reddas a frigore tutum   p febribus.
Subuenit hoc scias si mēbrisq3 tumētib9 vnguē
Antiquū vulnus cito curat puluis eorum   p antiquis vulneribus.

¶ De spica. cap. lxxv.

Esse gradu primo calidā siccāq3 piti
Testantur spicā: que dr̄ indica nard9
Confortat potata iecur: stōachiq3 dolorē   p dolorib9
Mitigat et renes illius apozima purgat   iecoris ꝛ sto
Uesicam iuuat. vrinas et menstrua pellit   machi.
yctericis prodest. nocuis humoribus obstat   p yctericis.
Quos caput ad pect9 trāsmittit sepe p vnā
Puncturas aufert. et morsus interiorum
In stomacho clausū solet hausta repellē vētū
Matricis nimiū restringit subdita fluxum   p expulsiōe
Cum gelida si detur aqua sedare tremorē   venti a sto-
Dicitur hec cordis. et nausea sistitur inde   macho.
Excitat hec venerem cū sepe sūpta liquore
Duritias stericas elixatura resoluit
Eius fomento per partes inferiores
Lumina si tepida foueantur sepius illa   pro oculis.
Affirmant acri prurigine libera reddi
Palpebreq3 pili bene confortantur eadem
Est nardi species que celica spica vocatur
Celtarum tantum quod nascitur i regione
Omnia que nardus valet indica: dicit ista
Posse licet vires videatur habere minores.

¶ De thure. cap. lxxvi.

Thus calidū siccūq3 gradu dixere scdo
Lumina clarificat lacrimo si soluit oui
Cōtritū vel femineo cum lacte tepenti
Acri cum vino tritum pice lacteq3 mixtis — pro oculis.
Vulnera precipue curare recentia dicunt
Pingui porcino mixtū medicabitur istis — p vulnerib9
Admixtum melli planaritia decutit vnguis
Thus bene contritum vinoq3 tepēte solutū
Affirmant auri multū prodesse dolenti
Tritum cum creta thimoles succoq3 rosato — p dolore aurium.
Permixtū māmas dicunt curare tumētes
Nil credunt emoptoicis magis auxiliari — p māmis tumentibus.
Admixto vino si sumatur vel aceto
Thus cuz lacte teres muliebri si supaddas
Ulceribus fieri que sepe videntur in ano
Aut alio quoq3 loco medicabitur illis — p vlcerib9 venientibus in ano.
Huic aloe iungēs lacrimūq3 albuminis oui
Sic vt sit spissum secte superaddito vene
Aut his vulneribus nimioq3 sanguīe manāt
Nec solues nisi cum credes diuisa coisse
Si sit opus medicamē idem supadde pori
Donec firmari valeat solidata cicatrix
Affirmant melius nil sistere posse cruorem
Vim memorē cerebri proprio ꝯfortat odore
Organo iunctum si quis commasticet ipm — p ꝯfortatione cerebri.
Humores nociuos capitis p sputa repellit
Alleuat ista grauē capitis purgatio liguā — p expulsiōe nociuoꝝ hūorum a capite
Anseris aut anatis mixta pinguedīe thuri
Fit cathaplasma valēs mēbris q̄ leserit ignis

¶ De aloe. cap. lxxvij.

Sunt aloe s spēs gemie q̄ subruget ⁊ q̄
Intus sicut epar cū frāgit epitacum
Dicitur ⁊ magnas habet īmedicamie vires
Utilior piceo que fracta colore videtur
Flegmate mūdificat stōachū caput articl'osq3 — p mūdificatiōe stomachi ⁊ alioꝝ.
Leuiter humorē nocuū purgando p aluū

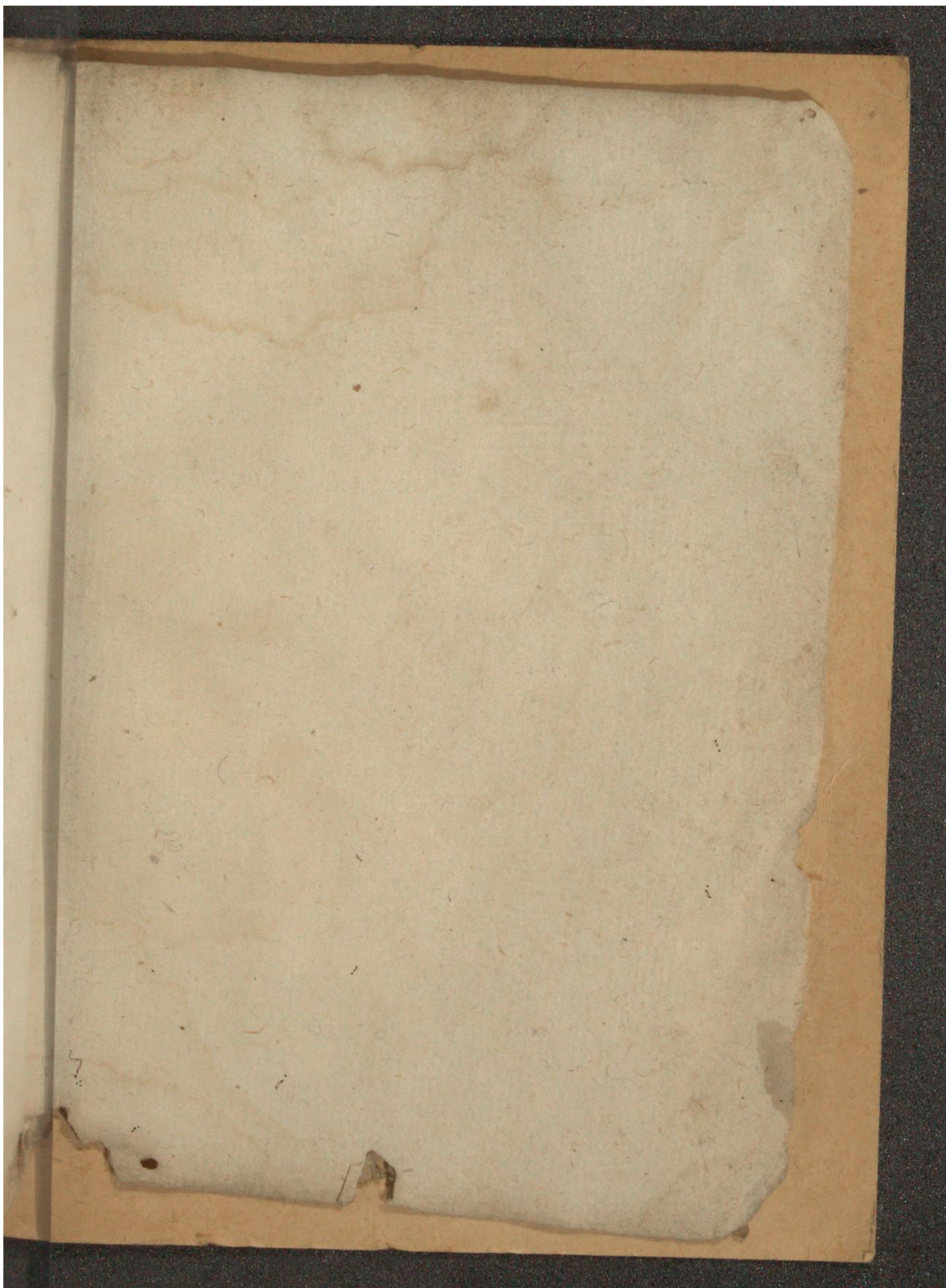
ycitericos purgat. iecoris iuuat interiora
Uulnus quoq; recēs putredine curat ab oī
Illius iniectus puluis siccādoq; sanatur
Precipue veretri dicunt et testiculorum
Ulcera curari et vulnera puluere tali — p diuersis
Et variis supappositū: necnō oculorum — apostēatib⁹.
Liuoremq; fugat sic circa lumina factum
Acri cum vino misceris oleoq; rosato
Unge caput dolens mire frontēq; iuuabit — pro dolore
Unguine pruritus sedabitur hoc oculorū — capitis.
Cum vino bene cōtritū cathaplasmaq; factū
Confortat retinetq; pillos quosq; cadētes
Lingue gingiuis viciis q̄q; subuenit oris — p retentiōe
Si fricentur eo cum vino melleq; trito — capillorum.
Hoc sumptum per se ventrem nō soluit acute
Esse tamen stomacho putat orbasius aptū — p stomacho
Cum ledant illū soluentia. cetera vētrem
Illius geminas cū mulsa semine dragmas
Idem p̄cipit. coleram sic flegmaq; purgat — p colera et
Unaquaq; die post cenam sumere dixit — flegmate.
Utile tres eius pillulas binas ve recētes
Cum succo caulis formatas vt faba grossas
Aut citius humores nocuos cū stercore purgat
Nō corrūpendo stomachū neq; vi faciēdo
Purgatus fuerit pillulis qui sepi⁹ istis
Uix vnq̄ capitis vexabitur ille dolore
Et nichil est oculis michi crede salubrius istis
Si vero duram vis soluere largi⁹ aluum
Partibus est geminis pars admiscēda terēdo
Una diagridii sic apta solutio fiet.

¶ Macer floridus de herbarum viribus hic suum capit periodum. Impressus Parisius per Magistrum Johannem Seurre. Pro Magistro Petro Bacquelier. Anno christi Millesimo quingentesimo Sexto. Sole decēbris trahente quintam.

Mater dei: ora pro nobis.

4d

Orminū Clary
Caltha. [illegible]

